

ΜΗΝΙΑΙΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΙΣ

ΝΕΑ ΤΕΧΝΗ ■■

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ : ΜΑΡΙΟΣ ΒΑΓΓΑΝΟΣ

ΦΥΛΛΑ 1924: 5-6 (ΜΑΓΙΟΣ-ΙΟΥΝΙΟΣ) ==

■ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ : ■

Κ. Π. ΚΑΒΑΦΗ
Σ. ΔΑΦΝΗ
ΨΥΧΑΡΗ
ΜΥΡΤΙΩΤΙΣΣΑΣ
Μ. ΒΑΓΓΑΝΟΥ
ΙΣΑΝΤΡΟΥ ΑΡΙ
Μ. ΜΑΛΑΚΑΣΗ
Ν. ΠΕΤΙΜΕΖΑ
Γ. ΜΟΥΡΕΛΛΟΥ
Α. ΡΑΖΕΛΟΥ
Μ. ΠΕΤΡΙΔΗ
Θ. ΣΤΑΥΡΟΥ
EDGAR POE
PAUL VERLAINE
Ν. ΤΟΥΤΟΥΝΤΖΑΚΗ
ΑΚΙ ΜΙΡΑΝΑ
Κ. ΒΑΜΒΑΚΑ
Κ. Α.

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ :

ΚΑΡΔΑΜΥΛΑ - ΧΙΟΥ .

ΝΟΜΙΚΟΝ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟΝ

ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ Π. ΚΟΥΚΟΡΙΚΟΥ

ΔΙΚΗΓΟΡΟΥ

(ΣΤ. ΣΤΡ. ΔΙΚΑΣΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΟΥ)

ΑΘΗΝΑΙ 3 ΟΔΟΣ ΝΟΤΑΡΑ 3 ΑΘΗΝΑΙ

ΝΕΑ ΤΕΧΝΗ ● ● ●

ΕΤΟΣ Ι. ΦΥΛΟ 5 - 6 ΜΑ'Ι'ΟΣ - ΙΟΥΝΙΟΣ 1924

ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ :

Κ. ΚΑΒΑΦΗ, Α. ΣΙΚΕΛΙΑΝΟΥ, ΚΩΣΤΑ ΟΥΡΑΝΗ,
ΜΥΡΤΙΩΤΙΣΣΑΣ, ΟΜ. ΜΠΕΚΕ, ΑΛΚΗ ΘΥΛΟΥ,
ΠΑΠΑΤΣΩΝΗ, ΤΑΚΗ ΜΠΑΡΛΑ. ● ● ●

ΤΟ 31 Π. Χ. ΣΤΗΝ ΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ

Ἄπ' τὴν μικρὴ του, στὰ περίχωρα πλησίον, κόμη,
καὶ σκονισμένος ἀπὸ τὸ ταξεῖδι ἀκόμη

ἔφθασεν ὁ πραγματευτής. Καὶ «Λίθانون!» καὶ
[«Κόμμι!»
«Ἄριστον Ἐλαιον!» «Ἄρωμα γιὰ τὴν κόμη!»

στοὺς ὁρόμους διαλαλεῖ. Ἄλλ' ἡ μεγάλη ὄγλοβή,
κ' ἡ μουσικές, κ' ἡ παρελάσεις ποὺ ἀφίνουν ν' ἀ-
[κουσθεῖ.

Τὸ πλῆθος τὸν σκουντᾷ, τὸν σέρνει, τὸν βροντᾷ.
Κι ὅταν πιά τέλεια σαστισμένος, Τί εἶναι ἡ πρέλ-
[λα αὐτῆ; ρωτᾷ,

ἕνας τοῦ ρίχνει κι αὐτουνοῦ τὴν γιγαντιαία ψευτιά,
τοῦ παλατιοῦ — ποῦ στὴν Ἑλλάδα ὁ Ἀντώνιος
[νικᾷ.

ἮΛΘΕ ΓΙΑ ΝΑ ΔΙΑΒΑΣΕΙ-

Ἦλθε γιὰ νὰ διαβάσει. Εἶν' ἀνοιχτὰ
δύο, τρία βιβλία· ἱστορικοὶ καὶ ποιηταί.
Μὰ μόλις διάβατε δέκα λεπτά,
καὶ τὰ παραίτησε. Στὸν καναπέ
μισοκειμᾶται. Ἀνήκει πλήρως στὰ βιβλία—
ἀλλ' εἶναι εἴκοσι τριῶ ἐτῶν, κ' εἶν' ἔμορφος πολὺ·
καὶ σήμερα τὸ ἀπόγευμα πέρασ' ὁ ἔρωις
στὴν ιδεώδη σάρκα του, στὰ χεῖλη.
Στὴ σάρκα του ποῦ εἶναι ὄλο καλλονὴ
ἡ θέρμη πέρασεν ἡ ἐρωτικὴ
χωρὶς ἀστείαν αἰδῶ γιὰ τὴν μορφή τῆς ἀπο-
[λαύσεως...

Ἄλεξανδρεία 7-7-1924

Κ. Π. ΚΑΒΑΦΗΣ

ΦΙΛΕΡΙΑ

— Ἄλτ!... Ποῦ πᾶς, γέρο;

Κι ὁ σκοπὸς βρόντηξε τὸν ὑπρόκοπανο στὴν πλάκα, στά-
θηκε μπροστὰ στὸν ἄνθρωπο μὲ τὸ καλάθι καὶ τούκοψε
τὸ δρόμο.

Ὁ γέρος ξαφνιάστηκε. Κάτου ἀπὸ τὴ θολωτὴ μασσιά
τοῦ στρατιωτικοῦ νοσοκομείου μαρμάρωσε γιὰ μιὰ στιγμή
ἄλαλος. Ὑστερα, τέντωσε γιγαντινῶς τὸ κορμί του ποῦ
ἦταν σὰ σκεβρωμένο λόδεντρο, ζάρωσε τ' ἄσπρα φρύδια
καὶ εἶπε:

— Στὸ σοκομεῖο... νὰ δῶ τὸ γιο μου... τὸ Βασίλη, μα-
θές... Βασίλης Ντελημπάνης ἀπὸ τὸν Ἀχλαδόκαμπο...
Τραματίας.

— Στρατιώτης;

— Δεκανέας! διώρθωσε ὁ γέρος περήφανα, σιάζοντας
μὲ τ' ἄλλο χέρι τὴ φούντα τοῦ φετιοῦ του. Δεκανέας
στὰ πυροβολικά!... Ἐνα φανταράκι δικό μας, πατριω-
τάκι μαθές, ἦρθε στὸ χωριό καὶ μᾶς εἶπε πὼς τὸν ἐφέ-
ρανε στὴν Ἀθήνα τραματία.

Κι ἔκανε νὰ περάσῃ, μὰ ὁ σκοπὸς δὲν τὸν ἄφηγε ἀ-
κόμα:

— Στάσου! Τί ἔχεις μὲς στὸ καλάθι;

— Σταφυλάκια, παιδί μου. Ἐφερα κάτι τσαμπιά γιὰ
τὸ Βασίλη... Ἄπ' τ' ἀμπέλι μας...

Καὶ ὁ γέρος σήκωσε ψηλά, τὸν τρόπαιο, τὸ καλάθι σκε-
πασμένο μὲ πράσινα φύλλα.

— Σταφυλάκια, νὰ δροσιστῇ τὸ παιδί.

— Πέρνα, εἶπε ὁ σκοπὸς παραμερίζοντας.

Ὁ πατέρας χύθηκε στὴν αὐλὴ τοῦ νοσοκομείου ποῦ ἦταν
γιομάτο ἀπὸ τὴν πρωϊνὴ κίνηση. Φαντάροι πλένανε τεν-
τζερέδες στὴ γούρνα τῆς βρύσης. Κάποιοι ἀρρωστοὶ
κεφαλοδεμένοι, ἄλλοι μὲ δεκανίκια, γύριζαν ἀπάνου-
κάτου. Ἐνας ἀξιωματικὸς περίμενε νὰ σελώσουν τ' ἄ-
λογό του κι' ἔστεκε ἀνυπόμονα χτυπώντας μὲ τὸ μαστί-
γιο τὴ δεξιὰ του μπότα. Ὁ Ντελημπάνης προχώρησε
στὴ μεγάλη ξυλένια σκάλα ποῦ ἐτρίξε κάτου ἀπὸ τὴ
βαρειά του περπατησιά, ἔφτασε στὸ διάδρομο καὶ στά-
θηκε, μὴν ξέροντας ποῦ νὰ πάῃ. Γιατροὶ καὶ νοσοκόμοι
πηγαινοερχόντουσαν, ἄλλοι μὲ τὴν ἀνησυχία στὰ μάτια,
ἄλλοι ἀδιάφοροι, μὰ σιγομίλητοι ὄλο. Ἐνας κοντοδέ-
ματος λογίας ζύγωσε τὸν ἱωμάχο.

— Τί γυρεύεις ἐσύ, γέροντα;

— Τὸ γιό μου, μαθές... τὸ Βασίλη τὸ Ντελημπάνη...
τούφερα κάτι σταφυλάκια...

Ὁ λογίας ἐφριξε μιὰ γρήγορη ματιὰ στὸ γέρο καὶ κα-
τέβασε τὸ κεφάλι. Ὑστερα τὸ ξανασήκωσε.

— Γιός σου εἶναι;... Καλά... Πέρνα πρῶτ' ἀπὸ δῶ.

Κι' ἔμπασε τὸ γέροντα στὸ μαγεριό, ποῦ μερικοὶ στρα-

τιώτες με μπλουζες κόβανε κρέατα και καθαρίζανε χορταρικά.

— Κάτσε, γέρο!

Το βόσαν ένα σκαμνί, του πήρανε το καλάθι από το χέρι. Ο Ντελημπάνης κοίταζε σασιτισμένος. Οί στρατιώτες παράτησαν τις δουλειές τους κι' άρχισαν να τον ρωτούν. Ο λοχίας πήρε το καλάθι παράμερα κι' άνοιγοντας τα κληματόφυλλα τράβηξε ένα μεγάλο σταφύλι. Το μαύρο τσαμπί δείχτηκε γυαλιστερό μέσα στη φωτεινή λουρίδα του ήλιου που έμπαινε από ένα σπασμένο τζάμι.

— Μμμ, φίλερί! μουρμούρισε ο λοχίας. Μοσκοβολάει τ' αφιλότιμο!

Κι' άρχισε να χάζιτη λαίμαργα δυο-δυο τις ρώγες. Οί στρατιώτες ζύγισαν στο καλάθι και μιμήθηκαν τον άνωτέρό τους.

— Φάτε, παιδιά, κόλλυθα! μουρμούρισε κάποιος.

— Σκαμμός, ρέ! χούγιαζε ο λοχίας κι' έδειξε με το μάτι το γέρο που στρηφογύριζε το φέσι του στα δάχτυλα, τους έκοιταζε παράξενα, μα έλεγε μέσα του: «'Ας φάνε τα παιδιά συνάδερφοι του Βασιλή είναι! θά περισσέψη και για κείνον».

Στερνά ο λοχίας βγήκε. Ο γέρος περίμενε. Οί στρατιώτες του μαγεριού ξανάργισαν τις δουλειές τους. Η ώρα περνούσε και δεν τον έπρόσεχε κανένας. Άπάνου που ήταν να χάση πιά την ύπομονή του, ο λοχίας φανερώθηκε στην πόρτα.

— Ελα, γέροντα, πάμε.

Ο Ντελημπάνης τόν άκολούθησε. Πέρασαν το μακρύ διάδρομο, μπήκαν σ' έναν άλλο μισοσκότεινο, προχώρησαν σε μια πόρτα. Έδω ο λοχίας στάθηκε και είπε χαμηλόφωνα:

— Έμπα μέσα και... κουράγιο!

Ο Ντελημπάνης άνοιξε το στόμα, τα μάτια του πεντάθηκαν φοβισμένα, μια τρεμούλα τόν έπιασε, μα προστού προφτάση να πη λέξη, ο λοχίας τόν έσπρωξε άλαφρό στο θάλαμο.

Άραδαριά τα κρεβάτια. Στο σταχτι φως που σούρωνε από τις φτωχικές κουρτινες, ο γέρος ξεχώρισε πρόσωπα χλωμά, άλλα κορνιζαρισμένα με επίδεσμους, χέρια που αναπαύονται άνήμπορα άπάνου στις κουβέρτες και μια βαρειά μουρδιά γιατρικών του κέντησε τα ρουθούνια. Τα μάτια του ψάχνουν τα προσκέφαλα.

— Βασιλή!

Προχώρησε σ' ένα κρεβάτι, κοντά σε παράθυρο. Ένα πρόσωπο δειάφι, με σφαλιστά τα μάτια, κοίτονταν σε βύθος. Θάλεγε κανείς πως εκείνο το παλληκάρι με το ξανθούτσικο μουστακάκι ήτανε λείψανο πιά, αν δεν πρόσεχε τη βαρειά αναπνοή που τάνέβαζε το στήθος ακανόνιστα.

— Βασιλή!

Ο λαβωμένος άνοιξε τα μάτια. Ένα χαμόγελο χάραξε τ' άσπρα του χείλη, το χέρι του σάλεψε άλαφρά κι' ή ματιά σου άγκάλιασε στοργικά την πατρική μορφή.

Ο πατέρας σταύρωσε τα χέρια, τέντωσε το λαιμό μπροστά κι' άναστέναζε.

Γίνθηκε λιγόστιγη σιωπή. Πότε-πότε κάποιο βογγητό έρχότανε από κανένα κρεβάτι: «'Ωχ, μάνα!»

Μα ή ζωή του Βασιλή σονύτανε. Η άνάσα του γινότανε όλσένα και πιο άδύνατη. Έγνεψε με το χέρι. Ο γέρος ζύγωσε, έσκυψε άπάνου του.

— Πατέρα... έτρογγήσατε; ρώτησε με μια φωνή που θαρρείς έρχότανε από άλλον κόσμο. Την ίδια στιγμή κατέβασε τα βλέφαρα. Ξεψυχούσε.

Μα μέσα σε κείνο τόν άπέραντο θάλαμο άπλώθηκε τώρα μια άλλη ζωή. Ο τρύγος—ο πασίχαρος τρύγος! Η θλιβερή κάμαρα άνοιξε, πλάτυνε-πλάτυνε, γίνθηκε ο Άργίτικος κόμπος, με τα νερά του και τ' άμπέλια του, με τις συκιές του, με τα τραγούδια τών κοριτσιών, γιόμισε γλιμιντρίσματα άλόγων, κουδουνίσματα, φλογέρες. Και μια εύωδιά φρεσκοτραγυμένων σταφυλιών από φιλέρια και μοσκάτα και σιρίκια και άητονούγια χύθηκε στον άέρα.

Ένα τέτοιο φυλλοστεφάνωτο δράμα αντίκρυσε ή ψυχή του ξωμάχου που ήταν έτοιμη να πετάξη. Δυο χείλη χαμογελούσαν. Δυο γέριμα μάτια ψιχάλιζαν.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΔΑΦΝΗΣ

Ο ΚΥΡΙΟΣ ΝΕΡΗΣ

Ο κύριος Νέρης είτανε γενικός γραμματέας μιας σημαντικής έμπορικης Έταιρείας. Σοβαροπρόσωπος. Λιγαμίλητος. Άργσβάδιστος. Το πόδι του βαρί. Όπου πατούσε, λές και κυριέθε. Το βήμα του κάθε φορά σφράγιζε τόν τόπο με κάποια βούλλα της ιδιοχτισίας. Η ψυχή του, μια δίψα γνώριζε, την έξουσία. Έξηνητάρης την ώρα που τόν παρουσιάζουμε στον άναγνώστη, και δέκα χρόνια σωστά που κυβερνούσε το κατάστημα. Δεν ήθελε όμως να φαίνεται πως κυβερνά: Με τους άνωτέρους κόλακας κόλακας δηλαδή με κάποιο μεγαλείο, με μιάν άξιοπρέπεια που τη χρωστούσε στασπρα του μαλλιά, στο τετράγωνο πεισματάριο μούτσουλό του.

Στο Κατάστημα κατοικούσανε τρεις άφαντίες σπουδαίες, τρεις Άντιπρόσωποι που φροντίζανε για τις πολίπλοκες δουλειές της Έταιρείας, στις έπαρχίες και στο έξωτερικό, επειδή το Κράτος προστάτεθε την Έταιρεία κι' έτσι της έδινε κάπως επίσημο χαρακτήρα. Η κεντρική έδρα στο Παρίσι έδω λοιπόν είχανε τάπανκλούμπι τους οί τρεις Άντιπροσώποι. Φυσικά, όσο λείπανε, δεν ξαίρανε τί γινότανε στην πρωτεύουσα. Η δύναμη του κύριου γενικού γραμματέα, ή άκατάπαστη εργασία του. Είτανε άφτός πάντα παρώ, πάντα στα όξω και στα μέσα, όλα τα ζέταζε, τα ξερεβνούσε, τα ψηλαφούσε, ώστε άμα γύριζε ο ένας Άντιπρόσωπος ή ο άλλος, άμέσως σερβίριζε τις χρειαζόμενες πληροφορίες, ψημένες ένοσειται στο φούρνο το δικό του.

Με τέτοιο σύστημα καταντούσε, όχι μόνο χρήσιμος, καταντούσε άπαραίτητος. Λογάριαζε ο κύριος Νέρης και στην ανθρώπινη τεμπελιά. Οί Άντιπροσώποι βέβαιοι πως ο κύριος Νέρης είχε τα μάτια του άνοιχτά και για τούτο σφαλνούσανε τα δικά τους. Πρόθυμος κιάλας να τους προμηθέψη ό τι άξαφνα είχανε άνάγκη του λόγου τους ή και οί κυρίες τους, έπιπλα, καινούργια τραπεζομάντηλα, χαλιά, πολθρόνες, άσημικά. Στο χέρι του τα πάντα μόνος του άφτός, που λέει ο λόγος, βασταούσε τα κλειδιά.

Μια και τόν άκούγανε οί άνωτέρου, φαντάζεσαι πιά πως οί κατώτεροι μήτε λογαριάζανε μπροστά του. Τόν τρέμανε ο καθένας. Κάποιος θιρωρός που είτανε παλιός, άξέβλογος υπάλληλος, και είχε μπη στο Κατάστημα πριν από τόν κύριο Νέρη, του παραπονέθηκε μια μέρα πως πήγαινε να πελαγώση με τα πέντε παιδιά που έπρεπε να θρέψη και νάναθρέψη.

— 'Εγώ δεν τάκαμα τα παιδιά σου, του άποκρίθηκε άτότομα ο κύριος Νέρης, ώστε βολέψου όπως μπορείς. Έίτοινα λόγια δεν του τάλεγε, του τάφτυνε στη μούρη,

ΜΙΑ ΙΣΤΟΡΙΑ

Άπόψε μέσ' στη νεκρική της νύχτας ήσυχία μια σκοτεινή, μια τραγική θυμήθηκα ιστορία.

Την άκουσα; τη διάβασα; δεν ξέρω, δε θυμάμαι, μα παντα τρέμω σαν τη συλλογάμαι...

Σ' ένα νησί! έρημικό πολύ μακριά άπ' έδω ένα κορίτσι έζούσε ταπεινό.

Είχε δουλειά ο πατέρας της να θάβει, να ξεθάβει, κι' αυτή τα νεκροκάντηλα ν' άνάθει.

Στη χώρα δεν επήγαινε, δεν έβλεπεν ανθρώπους κι' άγνάντευεν από μακριά τους στρατοκόπους.

Στο περιβάλλο των νεκρών μεγάλωσε αγαπούσε τους τάφους γιατί δίπλα τους μέρα και νύχτα έζούσε.

Εφύτευε και στόλιζε τα μνήματα τα κρύα, γι' αυτήν ο θάνατος καμιά δεν είχε σημασία.

Μια μέρα χινοπωριανή, μέρα σκοτεινισμένη, που λυσσομάναγε ο βορριάς, ή θάλασσα άγριεμένη,

ξέβρασε από τα σπλάχνα της νεκρό ένα παλλικάρι που έλαμπεν άπ' την όμορφιά σαν το φεγγάρι.

Μαζεύτηκεν όλο το νησί στην άκροθαλασσιά κι' έκλαιγε τη χαμένη λεβεντιά.

Θρηγούσε και καμάρωνε τα πεθαμμένα νιάτα που επήραν τόσο γοήγορα του Χάροντα τη στράτα.

Δυο νέα παιδιά το σήκωσαν, το βάλανε στον ώμο, κι' όλοι μαζί πήραν τόν ίσιο δρόμο.

στο κοιμητήρι του νησιού που πάει τ' άραχιασμένο με κυπαρίσσια όλόμαυρα ζωσμένο.

Στην εκκλησιά τ' άπίθωσαν χαροκαμένη μάνα το σκέπασε μ' εύωδιαστο σεντόνι, κι' ή καμπάνα

εσήμεινε λυπητερά-λυπητερά ως το βράδυ που άπλώθηκε τριγύρω το σκοτάδι.

Χλωμό μέσ' άπ' τα σύγνεφα προβαίνει το φεγγάρι να ιδη το πεθαμμένο παλλικάρι.

Μ' άπ' το φεγγάρι πιο χλωμή του νεκροθάφτη ή κόρη άνάμεσ' άπ' τα μνήματα με βήμα άργό έπροχώρει.

Λουλούδια έχει στα χέρια της, λουλούδια στην ποδιά της, και λουλουδέιο στέφανο τριγύρω στα μαλλιά της.

Δρασκέλισε την εκκλησιά, γοργοτυπά ή καρδιά της, ταράζει χαλασμός τα λογικά της.

Το παλλικάρι το νεκρό της κυριεύει την ψυχή άπ' τη στιγμή που τώφεραν εκεί.

N. ΠΕΤΙΜΕΖΑΣ ΔΑΥΡΑΣ

κρύα, ψυχρά, ξερά, βάρβαρα και ήσυχα με το ύφος εκείνο που σε άφινε να καταλάβης τους τυραννοχτόνους. Έμειάζε άλήθεια σά νάβγαζε το άχτι του, τόσο άναθε μέσα του ένας θυμός παράξενος, φωτιά συνάμα και μπουζί, πές καμιά πυρκαγιά παγωμένη.

Κι' ώστόσο δεν είτανε ο ίδιος με τους άλλους. Είχε κάτι δικούς του που τους προστάτεθε κι' άπορούσες όταν τους γνώριζες, γιατί δεν είχανε τα χρειαζόμενα συστατικά, ένας Άντώνης άξαφνα, που άφτός πρόσταζε από διαταγή του κύριου Νέρη, όλη την κάτω υπάλληλία, πυρπιέρηδες, μαγέρους, κλητήρες, άμαξάδες, είδωνε είδωνε γκαρσόνια. Ένα καλό τουλάχιστο είχε ο Άντώνης για τόν κύριο Νέρη, που μαντατούρεθε από το πρωί στο βράδι κιάλα υάνι μάνι τα πρόφτανε του παραφέντη. Μα στον καθένας πιά γνωστό πως ο κύριος Πέτρος Μάλφης είτανε σωστό ξόβανο και όμως ο κύριος Νέρης τόν έβαλε γενικό ύπογραμμάτσα. Ός εκεί πήγε ή άδικία του που κατηγορήσε ψέφτικα έναν άψεγάδιαστο γραμματικό, τόν έδιώξε και κάθισε στη θέση του έναν άνικανο.

Είτανε παντρεμένος ο κύριος Νέρης, μάλιστα παραπαντρεμένος, άφου είχε μια γυναίκα νόμιμη και μια που δεν είτανε. Δεν του κόστιζε ή λεγάμενη, επειδή την είχε διορίσει δαχτυλογράφα, έτσι πλέρωνε το Κατάστημα. Ο κύριος Νέρης, ήθικος άήρωπος. Άπαιτούσε να είναι ο καθένας παντρεμένος. Λέφτερος δεν ήθελε. Η παντρεία ώστόσο δεν έπαιζε ρόλο στην προτίμηση που έδινε στους ένες και δεν έδινε στους άλλους, επειδή παντρεμένοι όλοι τους. Κάτι θάτρεχε βέβαια, μα που δεν τώπαιρνε άμέσως ο νους σου. Μόνο σαν πρόσεχε, έβγαίνε ο λογαριασμός. Ο Άντώνης που είπαμε, παντρεμένος, παιδιά όμως δεν είχε. Ο Πέτρος Μάλφης πάλε είχε όμορφη γυναίκα, χωρίς μισό μωρό. Του άνικανου του υπάλληλου τα ιστορικά, τα ίδια παιδι δεν είχε, ο ικανός είχε μισή ντουζίνα. Κ' έτσι για τους άποδέλοιπους. Άμα είχες προστάτης σου και φίλος.

Γιατί αυτό; Έδω πιά φαινότανε το δεσποτικό του το σκαρί, έδω ψυχολογούσες άριστα τη δίψα του της έξουσίας. Δεν έννοούσε νάχουνε παιδιά οί άλλοι, άφου με τις δυο του τις γυναίκες, τη νόμιμη, τάν άνομη, μπορεί και μερικές άλλες, ο κύριος Νέρης δεν το κατώρθωσε να κάμη παιδί.

Είκοσι τρεις του Νεέρη, παρασκευη 1925:

ΨΥΧΑΡΗΣ

ΣΤΗΝ ΑΛΗΣΜΟΝΗΤΗ

Βρύσες τα μάτια αν έγιναν, δε στέρεψαν ακόμα. Πάντα διψό, πάντα ξερό, το που σε κλείνει χώμα. Μα σκιάβα αν σ' έδωκαν στη γη, δεν ένιωσαν πως είχες πολύ ψηλά το πέταμα και τα φτερά σου πήγες. Μικρή ροδιά από πάνω σου, ρίζες βαθιές άπλώνει και πνέμα τα κρυφά της γης σκορπών οί μύριοι κλώνοι. Δε σταματάει και το φτερό τη λύρα αυτή να κρούει μόνο χαρά στον που μπορεί τέτοιους ήχους ν' άκούει και για το θάμα που βαθειά τα σπλάχνα σου ταράζει.

—Κλέβει το χάρο ο έρωτας και γλόη κι' άνθους μοιράζει.— Μα τώρα, το μικρό πουλι μέσ' το κλαρί μου έλάλει το πως σ' έδέχτη όλάνοιχτη και τ' ουρανού ή άγκάλη!

Λόγια του λέει έρωτικά με τρυφερότη, κι' άπαλά του στεφανώνει τα ξανθά μαλλιά.

και του φιλεί τα μάτια και το σφραγισμένο στόμα κι' ακόμα το φιλεί κι' ακόμα...

Μ' άξαφνα την άπόλυτη των τάφων σιωπή στριγγή φωνή την τάραξε και τραγική.

Κ' ήταν σά νάκραζε ή φωνή στα μνήματα τα κρύα : «είχε λοιπόν ό θάνατος μιá τέτοια σημασία ;»

Τήν ίδια νύχτα χάθηκε, κανείς πιά δεν την είδε, κανείς καλά δεν ξέρει πού να πήγε.

μά λένε πώς τρελλάθηκε του νεκροθάφτη ή κόρη και πήρε τα λαγκάδια και τα όρη...

ΜΥΡΤΙΩΤΙΣΣΑ

ΚΙ ΟΜΩΣ, ΕΙΧΑΜΕ

ΚΑΝΕΙ ΟΝΕΙΡΑΤΑ*

Κι όμως, είχαμε κάνει όνειρατα τόσο άγνά και τόσο άβωα... Είταν στιγμές που νιώθαμε τις νέες χαρούμενες έλπίδες μακρυνά, να φέγγουν στην Άνατολή...

Κι είταν ή ζωή μας σαν κάποια άνοιξη γεμάτη από πουλιών τραγούδια κι εύτυχία...

... Μά τώρα κίτουνται όλαυτά, από τον καιρό κι άπ' την Κακία της Ζωής, μισοσβυσμένα...

Και μόνο στο φρικίασμα του σούρουπου κάποιας θεμεής, φθινοπωριάτικης έσπέρας μακτεύονται, στις άναμνήσεις, μακρυνά...

ΙΣΑΝΤΡΟΣ ΑΡΙΣ

* Άπαγγέλθηκε στις 17 Μαΐου από τη Δαα Νίτσα Γεργιάννη, στην Αίθουσα του Συλλόγου της Έθνικής Τραπέζης.

ΠΑΛΗΑ ΚΑΙ ΝΕΑ

ΤΟ ΣΥΝΑΠΑΝΤΗΜΑ

Δε φαίνετ' άστρο πουθενά' τα ούράνια σά μολύδι. Παντού σκοτεινοκίτρινη, παράξενη άτμοσφαίρα. 'Η Σιγαλιά βαρύθυμη και μαυροφάρα σκύδει. Χαλκόχρωμα είνε τα νερά της λίμνης πέρα ως πέρα.

Πίσω, στην πρύμνη, άκίνητος και ζοφερός καθόταν 'Ο κυβερνήτης και σφιχτά κρατούσε το τιμόνι. Τα μάτια του σαν χάσματα της άβυσσου είνε, κι' όταν Κάπιτε στρέφω να τον δώ, ή φρίκη με παγώνει.

Ψυχροί, θλιμμένοι, ασάλευτα κι' άμίλητοι ήταν όλοι. Πού στη βαρκούλα κάθονταν. Στη σιγή ξάφνω λνείνη, Άκουστη μιá γλυκειά φωνή : — «Πούνε τ' άραξιάδλι; Γιατί τ' άγέρι του μαγιού καμιά πνοή δε χύνει.

Καθώς στο περιβάλι μου, σαν πότιζα το χώμα Της γάστρας του βασιλικού και τ' άσπρα περιστέρια Γύρω μου βόσκαν κι' έπαιζαν ; Πέσ' τε μου, αν θέλτε,

Πότε θα δούμε τό γιαλό, που οι δυό μας με τα χέρια [ακόμα,

Σφιχτά σιγοδιαβαίναμε κ' οι άφροι γλυκομιλούσαν Για την αιώνια άγάπη μας ;» — Είπε' μ' εκεί πού [έστραφη

Μ' είδε σιμά, στο πλάι της. Τί μαγικά φωτούσαν Τήν άβυσσο τα μάτια της ! Σαν κύμα το χρυσάφι

Της κόμης της έσάλεψε. Του πόθου μου τ' άστέρι Πού μου σβυσε, ήταν πλάι μου ! Με γνώρισε κι' εκείνη, Θέλει σαν πρώτα τ' άπαλό για να μου δώση χέρι. Μά δεν μπορεί και σταλακτώ κυρτά ένα δάκρυ χύνει.

Πότε άκουγε που έλάμναμε τα δυό κουπιά και πότε Θολά, θολά με κύτταζε. Μ' έκστατική ίκεσία : «—Λίμνη μου, δε θα φωτιστής λοιπόν ;» —είπε' και τότε Και σ' κρυφαναστέναξες, ό λίμνη Άγερβυσία.

ΔΕΩΝ. ΡΑΖΕΛΟΣ

ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

ΤΗΣ ΚΗΦΙΣΙΑΣ

1.

Τί γλυκά σήμερα που άνασαινω τή φωτερή, καθάρια εύωδία της πανώριας έξοχής μας ! Τί άλαφρά που σηκώνει πάλι, καλή μου, ή χαρά τις άνοιχτές φτερούγες της ψυχής μου ! Τί άπαλά που μου χαϊδεύει πάλι τα χείλια το χαμόγελό σου, άνοιξιάτικη αύγή μου κι' έλπίδα μου !

Κ' έν τούτοις ξέρω πως θα κρυφαναθίξει πάντοτε μακρυνά σου το τελευταίο και πιό ωραίο λουλούδι της ζωής μου.

Κι' έντούτοις είνε τώρα καιρός που δεν ήρθε ή φωνή σου να μου χαϊδέψει τή μοναχοζώνητη ψυχή μου. Κι' είνε τώρα καιρός που του κάκου πασιζώ να φέρω στη θύμησή μου την πανέμορφη εικόνα της λιγερής σου, γελομένης κότας...

Μά ή άνοιξη ήρθε να ντύση με καινούργια νιότη τα περιβάλλια της ψυχής μας.

Τα πουλιά τραγουδούν τον έργολό των λουλουδιών σου... Οι βερυκοκιές σου είνε φωτωμένες μ' έλπίδες...

Μά ό ήλιος του Μάρτη σου μου περνά το κορμί και μου γεμίζει τις φλέβες.

Πώς μπορεί να μη χαράζει, τα χείλια μου το χαμόγελό σου, άνοιξιάτικη αύγή μου κι' έλπίδα μου;

2.

Τα χιόνια κάψανε τις φοινικίες στο περιβάλι μας φέτος...

Μά οι λευκές ντύθηκαν πάλι με τα χλωροπράσινα φύλλα τους. Και οι ροδακινίες είνε σαν τριανταφυλλιά νέφελα άνάμεσα στις άσημένιες αιωνόβιες έλιές.

Τα σπουργίτια φλυαρούν για τις χαρές της καινούργιας ζωής και για τον ήλιο που έρχεται να νάναστήσει τις κοιμισμένες έλπίδες της γής.

Μονάχα οι φοινικίες έχουν άπλώσει σε μιαν ανέλπιδη άκινήσια τα ξιραμένα τους χέρια.

Τα χιόνια κάψανε τις φοινικίες στο περιβάλι μας... Μά οι λευκές φέρεσαν πάλι τις χλωροπράσινες φορεσιές τους. Και στην καρδιά μου ό ήλιος των ματιών σου έκαμε ν' άνοηολήσουν πάλι οι ρημαγμένες μοναξίες της ζωής μου. Σαν άνοιξη ροδακινιά έχει φουντώσει ή τριανταφυλλένια μου άγάπη άνάμεσα στις άσημένιες έλιές της γνώσης και τις ξαναιωμένες λευκές της έλπίδας μου.

Μονάχα οι φοινικίες των όνειρων της νιότης έχουν άπλώσει τα σταχτερά τους χέρια σε μιαν ανέλπιδη παντοτεινή άκινήσια.

3.

Έκαθόμουν ώρες αντίκρου στο σπίτι της. Δεν μπορεί να μην ένωσε κάποια άνησυχία τριγύρω της μες στον άέρα.

Ό Μάρτης είχε μοσχοβολήσει την έξοχή μας. Το παράθυρό της ήταν άνοιχτό. Τα πεύκα άχολογούσαν. Δεν μπορεί να καθόταν ήσυχη μέσα στην κάμαρή της. Σαν άγάπη ήταν ή άνοιξη άπλωμένη στην όλοπράσινη έξοχή μας. Κι' ή ψυχή μου είχε άφίσει το σώμα μου και πετούσε κοντά της. Δεν μπορεί να μην ένωσε εκείνη το κάλεσμά της.

Όρες καθόμουν αντίκρου στο σπίτι της και την πρόσμενα. Δεν μπορεί να μην έτρεμε εκείνη την ώρα ή καρδιά της σαν τή δική μου.

4.

Τα χέρια μου... τί κρύα ήταν σήμερα τα δάχτυλά μου... Κι' όμως ήταν άνοιξη, ήταν καλοκαιριά, δεν έκανε κρύο.

Γιατί ήταν κρύα τα χέρια μου σήμερα που βρεθήκαμε μόνοι, ύστερ' από τόσον καιρό, και μιλούσαμε σαν άδιάφοροι και σαν ξένοι; Μην ήταν γιατί δεν μπορούσα να σου πώ τα λόγια που τόσες φορές σου τα λέω όταν βρίσκομαι μακριά σου; Μην ήταν το μυστικό που θα έχω πάντα κρυμμένο μέσα στ' άδυτα της καρδιάς μου; Μην ήταν γιατί έσύ μου όμορφαίνεις τή μοναχοζώνητη έρημιά μου, άνοιξιάτικη αύγή μου κι' έλπίδα μου;

Όμως όταν σου έδωσα το χέρι για να φύγω—γιατί τα χέρια σου... γιατί τα δάχτυλά σου ήταν κρύα... και τα δικά σου;... Ήταν άνοιξη, ήταν καλοκαιριά, δεν έκανε κρύο.

Μήπως ήσους κουρασμένη; Μήπως σου βασάνιζε καμιά έγνοια το νού; Μήπως έκρυβες κανέναν πόνο μες στην καρδιά σου;...

Μήπως μπόρσες να κοιτάξης στο μυστικό που θα έχω πάντα κρυμμένο μέσα σταδυτα της ψυχής μου;... Μην ήταν γιατί μπόρσες να καταλάβης πως έσύ μου γεμίζεις λουλούδια τή μοναχοζώνητη έρημιά μου, άνοιξιάτικη αύγή μου;...

Γιατί σήμερα ήταν κρύα τα χέρια μας, άνοιξιάτικη αύγή μου κι' έλπίδα μου;

5.

Ό ούρανός είνε σήμερα σκεπασμένος με μιá σταχτιά, μονόχρωμη μουντή σκεπή, κι' άκίνητη. Μιá ανέλπιδη σιγαλιά έχει καθίσει στασάλευτα κλαδιά της έξοχής μας. Γαλάζιο το βουνό στέκει σοβαρό με τα τελευταία του χιόνια σπαρμένα στη κορφή του.

Τα μάτια της ήταν χτες φωτερά, κι' έμοιαζαν σάμπως να τα είχε ύγράνει ένα δλόγλυκο δάκρυο.

Ή έξοχή μας έχει στρωμένα τα πράσινα χαλιά της, και σπαίνει προσμένοντας τα λουλούδια. Άκίνητες προσ-

μένουν οι μπουμπουκισμένες λευκές την καινούργια τους φορεσιά. Και ό καιρός μιιάζει σάμπως να έχει καθίσει να ξαποστάσει άπάνω στις άσημένιες έλιές, και να όνειρεύεται.

Τα μάτια της ήταν χτες θλιμμένα και πλημμυρισμένα από ένα άτέρμονο όνειρο.

Τό τραγούδι του αϊγιθαλού έχει σωπάσει. Τα σπουργίτια κρυφομιλούν. Ό ούρανός είνε σκεπασμένος μιá σταχτεριά, μονόχρωμη σκεπή. Μιá ανέλπιδη σιγαλιά έχει καθίσει στασάλευτα κλαδιά της έξοχής μας.

Τα μάτια της ήταν χτες φωτερά και θλιμμένα, κι' ή ψυχή μου είχε γονατίσει μπροστά της και προσευχόταν.

6.

Προσμένει, μυγδαλιά μου άνοιξη, καινούργια φορεσιά και πάλι ή Κηφισιά.

Προσμένει, προσμένει, μυγδαλιά μου άνοιξη, το ξυλόκιο μπλκόνι ναρθεί το χειλίδο.

Προσμένει ή ψυχή καινούργια ζωή, μυγδαλιά μου άνοιξη...

Προσμένω κι' έγώ κοντά σου ναρθώ, ναναστηθώ.

Κηφισιά 1910

Κ. ΚΑΡΘΑΙΟΣ

ΣΑΝ ΗΜΟΥΝ ΒΟΣΚΟΣ

Ο ΓΕΡΩ ΑΓΡΙΜΗΣ

Είχαμε κατέθη στο περιβάλι. Το χειμαδιό μας ήταν στον όρμο σε μιá ανάβαση χαράδρα. Μας άρσεν ό τόπος και τα πρόβατά μας ήταν χαρούμενα.

Τό χορτάρι ήταν παχύ κι' έσίρωνε γάλα, όπως έλεγες τό Μανωλιό, τό βοσκάκι πούχαμε μαζί μας τώρα και δυό χρόνια

Σ' ένα πανεμίδι, μέσα στη μεγάλη σπηλιά είχαμε τή μάντρα μας και στο παρασπήλι, δίπλα στην πόρτα, είχαμε κάμει τυροκομιά. Στο παρασπήλι βάναμε τα στείρα και στη σπηλιά τα έγγάλα. Σαν έβρεχε τό βράδυ κι' ό άγέρας ήταν κρύος, άνάθαμε φωτιά που οι λόγες της πολλές φορές φτάνανε ως τή σκεπή του σπήλιου.

Καθισμένοι γύρω στη φωτιά λέγαμε παραμύθια και παλιές ιστορίες. Τρεις είμαστε. Έγώ, τό Μανωλιό το βοσκάκι κι' ό Άγρίμης, ό Γέρω-Άγρίμης, που τή νύχτα τα μάτια του γαλιζανε σαν μάτια γάτου.

Τήν ήμερα πάντα οι δυό—ό τρίτος κάπου θα πήγαινε—περνούσαμε τα βοσκοτόπια στη χαράδρα μέσα άρχίζοντας από τον πευκόνα πάνω άπ' τή Σπηλιάρα της Μάισσας, ως κάτω βαθειά στο Λαγκώ που βρισκόταν ή πηγή. Τό μεσημέρι πάντα κει καταντούσαμε. Ό Άγρίμης ήθελε—λέει—για να του κάνη όρεξι να τρώη, να βρίσκειται κάτω άπ' τις ίτιές και τις λυγαριές πουχε γύρω ή πηγή. Και τί να φάη ό κακομάρης;

«Πότε έλιές και ψωμί, και πότε ψωμί κ' έλιές». 'Ο βοσκός σά δεν κλέφτη πεινά. Δεν τρώει κρέας αν δεν είναι κλεψίμιο. Είχε χαμένη την παλιά του παρέα κ' είχε γίνει τίμιος. Μιά μέρα μου ώρκίστηκε πως είχε έφτά μήνες να κλέψη. — "Ε; ψωμί κ' έλιές, 'Αγγρίμης, μουρμούριζε με κάποιο περίεργο τόνο αν κ' έδειχνε κάποια λύπη για την οικονομική του κατάντια, σύγκαιρα φανέρωνε και την ακλόνητη απόφασί του να τραβήξει τον καινούργιο δρόμο πούχε βρή ύστερα από τόσα χρόνια πολυτάραχο βίου, που τὰ μισά πέρασε στο κλαδί και τ' άλλα μισά στη φυλακή. Είχε γίνει εύκολος κ' αυτό τον έκανε άδιάφορο και πολλές φορές κ' άναίστητο στο κάθε τι. 'Ως εύρισκε τον καιρό τον περνούσε.

— "Όλα 'ναι καλά! μουρμούριζε, κ' έτσι νοστήμιζε το ξερό κριθινό ψωμί του.

— Μά τον τίμιο Σταυρό μου κανταίφ' είναι... έλεγε κάποτε άμα χόρταινε.

Ποτέ δεν μύχε πη τίποτε για την περασμένη ζωή του, την καθαρά ιδιαίτερή του ζωή. Ήταν τέτοιος ό χαρακτήρας του που δεν ήθελε να τον ρωτήσω. Δε θά μούλεγε. Είχα μάθει πως τούχεν άπομείνει ένας γυιός από τους τρεις πούχε, μα ήταν κ' αυτός στη φυλακή για είκοσι χρόνια. Σκότωσε σε μια κλεψιά πάνω.

Δεν ήθελε να ζητήσω λεπτομέρειες απ' τον 'Αγγρίμη, γιατί πούος ξέρει πως θά τόποιρνε. Θά πειραζότανε. Τάλλα του δυο παιδιά είχαν σκοτωθή στον πόλεμο. Αυτό δεν τον πίκρανε τόσο όσο περιμεναν.— Τά παλληκάρια στον πόλεμο πεθαίνουν, έλεγε για να παρηγορά τον εαυτό του, κ' άναστενάζε.

"Ενα βράδυ το κρύο ήτανε τσουχτερό κ' ό αέρας έξύριζε.

— Μανωλιό παιδί μου, άναψε φωτιά, γιατί θά καθουκιάσωμ' άπόψε, λέω στο νυσταγμένο βοσκάκι. Αυτό άποταυρίστηκε!, χαμουρηγήστηκε δυο τρεις φορές, μα ύστερα ξεύσταξε κ' άναψε φωτιά που γίνηκε φούρνος όλο το σπήλιο.

— Λαβουρδανίζεις, ή φουνάρα! γιάς, αφεντικό, μα γιάς λόγες, φώναξε στο τέλος χαρούμενο δείχνοντάς μου με το λερωμένο δάχτυλό του τις φλόγες πούφταναν ως τη στεγή του σπήλιου.

'Ο Πιστός μου, που ως εκείνη την ώρα έτρεμεν, ένα σκυλί γλήγορο κ' έξυπνο, έγειρε το κεφάλι του μπρός στα δυο μπροστιαία του ποδάρια κ' άποκοιμήθηκε γυρισμένος στη φωτιά!

— Να μπρέ ζωή, του λέω χαδεύοντας το παγύ μαλλί του.

— Χμ! ζωή! μουρμούριζει ό 'Αγγρίμης σκαλίζοντας με τη μακρὰ βέργα του τα κάρβουνα πούχαν ξεπεταχτή στο γύρο και τα κλαράκια πούχαν ξεφύγει απ' τη φωτιά.

Σε λίγο έτσι σά νάταν μέσα του πολύχρονα κρυμμένη ή σκέψη που τον βάρει, μούπε:

— Πολλές φορές κάθομαι και λέω. Καλά γώ, βοσκός γεννήθηκα και βοσκός είμαι. Μα τούλόγουσσο; Πώς μπόρεσες τάξε, σπουδασμένος άνθρωπος να ρθής στην πολύπαθη ζωή μας; Γυρεύγω, γυρεύγω μα δε βρίσκω. Να καλογερέψης ήθελες; Μα το κοπάδι δεν είναι Μοναστήρι. Να ξεχάσης; Μα σ' αφήνουνε τα βάζσανα τση άτιμης και βασανισμένης ζωής μας;

1) 'Αποταυρίζομαι — σαν ταύρος βαρειαίονα πεντώνωμαι. Τεντώνω τα χέρια μου από βαρειαία και νίστα.

"Εγώ γέλασα κ' είδε κ' έγέλασε κ' αυτός. Σε λίγο με ξεανακοίταξε με τα περίεργα μάτια του, σά νάθελε να ξεκαλίση τη σιωπή μου και να βρή τ' ότι τούκρυβα και που γι' αυτόν ήταν ένα δύσκολο και περίεργο πρόβλημα, έσκάλισε πάλι τα κάρβουνα δυο-τρεις φορές κ' ύστερα θυμήθηκε μια παλιά ιστορία της επανάστασης του έβδομηντα όχτώ κ' άρχισε να τη λέη. "Εγώ τον κοιτάζα κατάματα, γιατί ήξερα την ιδιοτροπία του, πως άμα μιλούσε ήθελε να τον θεωρούν στα μάτια κ' άκουσα με προσοχή, τ' ό,τι 'λεγε με την ήρεμη και βαρειά φωνή του.

— 'Ο Τριφύτσος είχε φτάσει στην Πισκοπή. Δυο τούρνια μαπαράκια φανήκανε χαμηλά στην Κακή Ράχη... Μιά στιγμή ό Πιστός τουρλάβησε και τέντωσε ψηλά το κεφάλι του στρέφοντας τη μύτη του στ' άνοιγμα του σπήλιου σά να μυρίζοτανε τον αέρα. 'Ο Γέρω 'Αγγρίμης σάπασε κ' άσυναίστητα στράφηκε στη γωνιά πούχαμε τα τουφέκια μας.

Τίποτα δεν άκούσανε μα ό Πιστός σηκώθηκε κ' έχύθηκεν έξω. Σε λίγο τα γαυγίσματά του μας έκαναν ν' άρπάξωμε τα τουφέκια μας και να πεταχτούμε κ' έμεις έξω. Βγήκαμε απ' τη σπηλιά. 'Ο σκύλος γαύριζεν άκόμα.

— Σνάσε Πιστό, του φώναξα, κ' αυτό σάπασε.

— Πράμμα 'δε κουρκούδισε, κουρκούδισε λέω, μού φώναξε με τигή φωνή ό 'Αγγρίμης.

— Τόν άκουσα κ' έγανάτισα.

— Πιστό, Πιστό, έλα κ' έπιασε το σκυλί απ' το λουρί. Μιλιά, άκουσ;

"Όλ' αυτά τάπε μουρμουριστά ό Γέρω 'Αγγρίμης, έτσι σά να μας διάτασεν όλους μας. Είχε πάρει την άρχηγία απ' τον όγκο της παλιάς πείρας του και των χρόνων πούχε στη ράχη και που το βάρος τους τον είχαν καμει να γέρνη λίγο από κούραση.

Πέρασεν ως μια ώρα μα τίποτα δεν φάνηκε. "Ημουν έτοιμος να σηκωθώ και να πάω μες στο σπήλιο. Το κρύο ήταν τρομερό κ' οι πέτρες ήταν παγωμένες. Του τουφεκιού μου ή κάνη ήταν χόνι και τα χέρια μου έμαργώσαν. Δεν είχα προφτάξει να κουνηθώ κ' ό 'Αγγρίμης πιάνοντάς με απ' το ζερβί χέρια με δύναμη, μούπε διαταχτικά:

— Κάτσε. Μην κουνιέσαι.

Δεν έμίλησα. Τί να πώ; Νοικοκύρης ήμουνα, δεν ήμουνα ξένος. Φοβήθηκα για τα πρόβατά μου και για τη ζωή μου.

— Θωρείς; Θωρείς εκείε; γέρνει και μού λέει στ' αυτί. Κλέφτες!

Μούδειξε κάπου μα δεν είδα. Κάτι θωρούσε κ' είχε μωσοσηκωθή.

— Παιός είναι, μωρέ; φωνάζει μια στιγμή, με μια άγριοφονάρα πούκαμε τη χαράδρα όλη ν' αντιλαλήση.

— Μίλιε άλλοιώς θά σου παιξω, ξεαναφωναίει.

Κανένας δε μίλησε, μα σε λίγο μια τουφεκιά και γκιββββ δίπλα στ' αυτιά μας μια σφαίρα. "Άλλη τουφεκιά σε λίγο κ' άλλη κ' άλλη. Ήταν πολλοί.

Το Πιστό γαυγίζει κ' έμεις πυροβολούμε στα στραβά. Συρόμαστε κ' οι τρεις στ' άνοιγμα του σπήλιου και νοιώθωμε πως οι τουφεκίες είναι κοντά μας ως είκοσι μέτρα.

— Πιάσε το μάγουλο τση πόρτας και μη βιάζεσαι. Σπουδής φωτιά εκεία σημάδεψε.

Τα πρόβατα ταραγμένα κινούνται μες στο σπήλιο. Δε θωρώ το πρόσωπο του 'Αγγρίμη, μα νοιώθω πως είναι άλλοιότιμος. "Όλη ή παλιά ζωή του ξύπνησε μέσα

του. Η φωτιά είχε σβύσει κ' έτσι το σκοτάδι ήταν πυχτό. 'Ο 'Αγγρίμης στο δεξό μάγουλο τής πόρτας κ' έγώ στο ζερβό. 'Ο Πιστός ήταν στα πόδια μου. Το Μανωλιό το καταλάβαινα πως στεκότανε κοντά μου κ' όρθωνοιχτα μάτια μέσ' στο σκοτάδι, με κάποιο φόβο και ταραχή.

Δυο σφαίρες μας ρίχτηκαν από κοντά, μα ό 'Αγγρίμης ήταν έτοιμος και πυροβόλησε πάνω στη λάμψη.

— "Αχ! άγούσα και σε λίγο βιαστικά ζάλα τρέξαν στο μέρος που άκούστηκεν ή φωνή! "Άλλα ζάλα, σά νάφουγαν στη χαράδρα, άκούστηκαν χαμηλά.

Κάποιος λαβώθηκε. Σιγες μιλιές φάναν ως τ' αυτιά μας και για κάποια ώρα μια άπόλυτη σιωπή. 'Ο 'Αγγρίμης βγήκεν έξω. Τον άκλούθηξα. Μ' άκλούθηξε κ' έμεινα ό Πιστός και το Μανωλιό.

— Κάτσε σύ, Μανωλιό, μέσα.

— "Οί. Θά ρθώ.

— Ε... έλα, τί να πώ; οι βοσκοί μικροί μεγάλοι είναι άτίθασοι. 'Ακλούθηξε κ' αυτό.

'Ο 'Αγγρίμης άγκάλιασε το τουφέκι του, σημάδεψε πάλι κ' έπυροβόλησε. "Ενα ζάλο βιαστικό άκούστηκε βαρύ και δυνατό, πούφουγε προς τη ρεματιά κ' ύστερα πάλι σιωπή. Ξανασημάδεψεν ό 'Αγγρίμης μα τίποτε παιά.

Στεκόμαστε στην άκρη ενός βράχου και κοιτάζαμε βαθειά στο σκοτάδι. Μιά στιγμή έφταξε στ' αυτιά μας ένα άγκομαχητό. Σφρέψαμε βιαστικοί γυρίζοντας τα στόματα των τουφεκιών μας σύμφωνα με τα μάτια μας.

— Πιστό, άπάνω ντου, φώναξεν ό 'Αγγρίμης, και το σκυλί χώθηκε κάτω σ' ένα πυκνό σκίνο.

Σε μια στιγμή πάλι άκούσαμε:

— "Ωχ! βοθησάτέ με. "Ωχ! για το Θεό.

Τρέξαμε κ' οι δυο πάντα προσέγοντας το στόμα του τουφεκιού μας και σφίγγοντας τη ζεσταμένη κάνη του.

"Ενας άνθρωπος ήταν πεσμένος κάτω. Δεν μπορούσα να δω μήτε ποιός ήταν, μήτε τί 'χε πάθη.

— Μανωλιό γλάκα ν' ανάψης φωτιά, φώναξα. Το Μανωλιό με δυο πηδημάτα είχε πάει στο σπήλιο. 'Ο 'Αγγρίμης ήταν γερωμένος πάνω στο κορμί του λαβωμένου και κάτι μουρμούριζε που δεν μπόρεσα ν' άκούσω. 'Ο Πιστός έκανε βιαστικές και γλήγορες βόλτες γύρω απ' το σκίνο κ' έγώ στεκόμουναι κοιτάζοντας ζερβά-δεξά. Πού ξέρεις; "Εχουν τόση πιτηδειοσύνη οι κλέφτες! Κι' αν ήταν παγίδα; "Επρεπε πρώτα να μάθω την αλήθεια.

— Και το κάτσεως πως ήμουνε παδέ;

— "Οί, προχθες τη νύχτα έφυγ' απ' τη φυλακή, μουρμούρισεν ό λαβωμένος. "Ωχ! πονώ, πατέρα.

— Καλά να πάθης, κερατά. Δε βάνεις μυαλό πλειό; Τριάντα χρονά γάδαρος είσαι, κ' άναστενάξες πονετικά. Παρακολουθούσα όλη τη κουβέντα αυτή μ' όρθωνοιχτα μάτια, χωρίς να καταλαβαίνω τίποτε.

Σε λίγο ό 'Αγγρίμης δίπλα στη φωτιά έδανε τη λαβωματιά του γυιού του στο μηρό, πλύνοντάς την με δυνατά ρακί, πούκαμε το λαβωμένο να κλαίη απ' τον πόνο.

'Από κείνη τη βραδεία ό 'Αγγρίμης έγέρασε. Τα μάτια του δεν τὰ σήκωνε παιά ψηλά. 'Ο πόνος που τον παραμόνευε σ' όλη τη ζωή του τον βρήκε με την ντουφεκιά πούριξε στο γυιό του.

Σε κάμποσες μέρες ό γυιός του είχεν «έπικηρυχθή» για πέντε χιλιάδες δραχμές. Την άλλη μέρα αυτός πέθανε στη μάντρα μας, μέσα στο παρασπήλιο.

Μετα κάμποσες ώρες οι χωροφύλακες άκλουθώντας τον 'Αγγρίμη ήρθαν στο σπήλιο.

— Νάτον. Τόνε σκότωσα έγώ. Μάρτυρές μου οι δυο σύντροφοί μου.

— "Ωστε αυτός είναι ό Γιάννης Κωνσταντίνου 'Αγγρίμης;

— Ναι. Κ' έγώ Κωνσταντίνος Γιάννη 'Αγγρίμης.

— Θα κάμωμε το πρωτόκολλο...

— Κάμετό το. Θέλω τις πέντε χιλιάδες.

Σ' όλα αυτά τα λόγια μήτ' ένα δάκρυ του πατέρα. Μα σαν έφουαν οι χωροφύλακες, έγειρε πάνω στο νεκρό κορμί του γυιού του και χωρίς μια μιλιά άφησε τα μάτια του να τρέχουν χοντρά-χοντρά δάκρυα θολά, που στο λίγο φως της σπηλιάς φαινότανε σαν μπλάβα.

'Από τότε το καλοκαίρι πηγαινω για δυο μέρες στην παλιά σπηλιά, που την γόρρασε ό 'Αγγρίμης με τις πέντε χιλιάδες που πήρε απ' την επικήρυξι του γυιού του. Τέλεια άλλαγμένος είναι ό τόπος. Δέντρα πολλά είναι φυτεμένα παντού και στο σκίνο κοντά ένα κυπαρίσσι. Εκεί κάποτε κλαίει ό 'Αγγρίμης το χαμό του τελευταίου παιδιού του, που ή κακή μοίρα τούδωκε τη δύναμη—μόνο σ' αυτό απ' όλα τα παιδιά του—να του έξασφαλίση με τα λεφτά του χαμού του, ένα ώμορφο μνήμα και να συντροφέψη για χρόνια πολλά τη δύστουχη ψυχή που φτερουγίζει από το ένα κλαρι σε άλλο κλαρι του ψηλού κυπαρισσιού.

Κάποτε ό Γέρω 'Αγγρίμης άκουμπά το κορμί του γέρνοντας το λευκό κεφάλι του στο κυπαρίσσι και τα δάκρυα του χοντρά-χοντρά και θολά, μα πάντα βουβά, τρέχουν κάτω γλυστρώντας στα γένειά του.

— Παιδί μου, παιδί μου!

ΓΙΑΝΝΗΣ ΜΟΥΡΕΛΛΟΣ

ΓΚΑΙΤΕ ΦΑΟΥΣΤ

Μεθ. Β', Πα. γ', 8994 ε.)

[Μπροστά στο παλάτι του Μενέλαου στη Σπάρτη. 'Ελένη Χορός από σκλάβες Γνωαδίτισσες και Φορκύδα. Ή Φορκύδα μιλεί για το κράτος, που 'δρουσε ό Φάουστ στην 'Αρκαδία τον καιρό, που ό Μενέλαος πολέμησε στην Τροία. Ή περιγραφή της αυτή είναι μια είκόνα της μεσαιωνικής ευρωπαϊκής ζωής.]

Φορκύδα. "Ερμω είταν χρόνια το χαραδρобоύνη εκεί, που πίσω από τη Σπάρτη βορρινά τραβά, στον Τάγγετο άκκουμπώντας, και που γελαστό εκείθε ρείθρο ρέει ό Εύρώτας κ' έπειτα μες στην κοιλάδα, καλαμόζωστος, πλατής, τους κύκνους θρέφει. Πέρα κεί μια τολμηρή φυλή, που απ' την Κιμμέρια νύχτα πλάκωσε, μες στη βουνοκοιλάδα έγκαταστάθηκε άθόρυβα και κάστρο άπάτητο έχτισε κείθε ρημάζουν κάτω ανθρώπους και χωριά.

'Ελένη. Τί λές; μπορέσαν! Φαίνεται άκατόρθωτο. Φορκύδα. Μα θάνκι είκοσι χρόνια είχανε καιρό. 'Ελένη. Είν' ένας άκαπέτανιος; Συμμορία κλεφτών; Φορκύδα. Δεν είναι κλέφτες, μα ένας είναι ό άρ-

[Χητός.

Δὲ λέω καλὸ γιὰ δαῦτον κι ἄς μὲ πείραξε.
 Ἄν καὶ μπορούσε νὰ μᾶς γδύσει, τούφτασαν
 λίγα — δὲν τᾶλεε φόρο — δῶρα λεύτερα.
 Ἐλ ἐν ἡ. Πῶς εἶναι ;
 Φορ κ ὕ δ α. Μὰ μ' ἀρέσει· δὲν εἶν' ἄσκημος.
 Καλοφτιασμένοι, θαρρετός, καλόκαρδος,
 φρόνιμος· τέτοιαι δὲν εἶν' Ἑλληνες πολλοί.
 Ἴους κράζουνε βαρβάρους κι ὅμως ἀπ' αὐτοὺς
 κανεὶς δὲν τὸ πιστεύω νᾶν ἔτσι σκληρός,
 σὰ μερικούς τῆς Τροίας ἤρωες, σωστοὺς
 ἀνθρωποφάγους. Εἶναι μεγαλόφυχος
 καὶ τούγω ἐμπιστοσύνη. Καὶ τὸ κάστρο του !
 Ἐπρεπε νὰ τὸ δεῖτε ! τὰ χοντροκοπιὰ
 δὲ μοιάζει ἐκεῖνο τείχη, πού οἱ πατέρες σας
 τὰ στήσαν ἔτσι στὰ καλά καθούμενα,
 σὰν Κύκλωπες κυκλώπεια, μιὰ στήν ἄλληγε
 ρίχνοντας πέτρες ἀπελέκητες. Ἐκεῖ
 ὅλα ὀριζόντια, κάθετα, κανονικά.
 Κοιτᾶτε ἀπ' ὄψω ! Πᾶσι τοῦ ψήλου ὀλόισιο,
 μ' ἀρούς δεμένους, λείο σὰν ἀτσαλόχυτο.
 Πού νὰ σκαλώσεις ; Κ' ἡ ἴδια ἡ σκέψη ἐκεῖ γλιστρᾷ.
 Καὶ μέσα αὐλὲς μεγάλες μὲ λογῆς λογῆς
 εἰκοδομὲς τριγύρω γιὰ ὅποια χρῆση πείξ.
 Κολώνες, κολωνούλες βλέπεις μέσα ἐκεῖ,
 μπαλκόνια, ἀψίδες καὶ μεγάλες καὶ μικρές,
 στοῖς, πού βλέπεις μέσα κι' ὄψω, οἰκόσημα.
 Χορὸς. Τί δηλαδή ;
 Φορ κ ὕ δ α. Δὲν εἶχε στήν ἀσπίδα του
 κουλουριασμένο φίδι ὁ Αἴας ; Θὰ τῷδατε.
 Οἱ Ἐφτά μπροστὰ στὴ Θῆβα στίς ἀσπίδες τους
 εἶχαν καθένας ζουγραφιὰ συμβολική :
 φεγγάρι κι ἄστρα στὸ νυχτερινὸ οὐρανὸ,
 ἥρωα καὶ σκάλα, μιὰ θεᾶ, σπαθιά, δαδιά
 καὶ τῆς πολιτορίας κάθε σύνεργο.
 Τέτοιες εἰκόνες ἔχουν λαμπερόχρωμες
 κ' ἐκεῖνοι, ἀπ' τοὺς προγόνους τους κληρονομιά :
 Ἄιτους, λιοντάρια, βουβαλῆσια κέρατα,
 ράμφη καὶ νύχια, ρόδα, παγωνήσια οὐρά,
 φτερά, λουρίδες ἀσημοχρυσόμαυρες,
 κόκκινες καὶ γαλάζιες. Τέτοια οἰκόσημα
 μέσα σὲ σάλες κρέμονται· σειρὲς-σειρὲς,
 μεγάλες σάλες, σὰν τὸν κόσμον ἀπέραντες·
 ἐκεῖ μπορείτε νὰ χορῆσετε !
 Χορὸς. Γιὰ πές,
 εἶναι καὶ χορευτάδες ;
 Φορ κ ὕ δ α. Οἱ καλλήτεροι !
 Παιδόπουλα δροσάτα μὲ χρυσὰ σγουρά.
 Νιότη εὐωδᾶνε ! Ὁ Πάρης ἔτσι εὐώδαε,
 σὰν παραπήγε στὴ βασίλισσα κοντά.
 (Μετάφραση) ΘΡΑΣΥΒΟΥΛΟΣ ΣΤΑΥΡΟΥ

MADRIGAL

"Ἐνα βαθὺ γαλάζιο θεὸ νὰ μένει
 ἐκείνης τῆς ἀξέχαστης αὐγῆς —
 Εἶμαστε μόνοι· τὰ πουλιά ξυπνοῦσαν,
 κι' ὅλα γελοῦσαν τῆς αἰώνιας γῆς.

Ναί ! λυπημένε σύντροφε τὰ χρόνια
 θεὸ νὰ μᾶς φύγουν, καὶ μ' αὐτά, καὶ μεῖς —
 "Ἐνα βαθὺ γαλάζιο θεὸ νὰ ζοῦμε,
 μιᾶς προῖνῆς αὐγερινῆς στιγμῆς.
 ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΔΡΙΒΑΣ

"ΝΥΧΤΕΣ ΟΡΓΙΩΝ,"

Στίχοι - Βιβλίο Α')

ΝΟΣΤΑΛΓΙΑ ΝΕΚΡΟΥ-Ι

«Θάθελα αὐτὴν τὴν μνήμη νὰ τὴν πῶ
 μὰ ἔτσι ἐσθῆθη πιά... σὰν τίποτε δὲν ἀπομένει.»
 Κ. Π. ΚΑΒΑΦΗΣ

Τὴ Σκέψι μου ἄς κρατήσω μιὰ στιγμή
 κι' ἄς θυμηθῶ τὰ Περσάσιμα. Πᾶνε
 οἱ φαντασίαι μου, ἡ παραστάσεις, ἡ σκηνές
 ὅλα θὰ σβύστηκαν, θὰ χαθῆκαν.

Μὰ θάνατι

νεκρὸς ὁ Ἄδωνις ὁ νέος ὁ Ἀπολλώνιος... Ὡς τόσο
 ἄς θυμηθῶ στὴ σκέψι ἄς τὸν μεταρσιώσω
 ὡς ἦτανε τ' εὐγενικὸ παιδί πού μόλις εἶδα :

Ἡ ὥρα θάνατι πάλι βραδυνὴ, ἴσως καὶ μεταμεσονύκτιος·
 στήν πόρτα θὰ κοιμᾶτ' ὁ πιστὸς σκύλος,
 τ' ἀέρι θὰ φυσᾷ ὀλόδροσο, ναρκωτικὸ,
 ἡ λάμπα θὰν μισόσβυστη μ' ἡμίφως πενιχρὸ
 καὶ σύ.

Ἦ ἔλα πιά στὴ φαντασία μου· ἐπιτάχυνε
 τὸ ὄνειρο πού ἦταν πρῶτα θρύλος.

—..... κυλιέτο ταχὺ καὶ βιαστικὸ πρὸς τὴν ὁδὸ
 κεκαλυμμένον μέχρι βάθους γιὰτὶ τοῦ ἡλίου
 τὰ τόξα ἐξεπέμποντο βαρεῖα καὶ καυστικὰ
 —εἶμαστε στὸν ἀστερισμὸ τοῦ Ἰουλίου—)

Δυὸ πόδια ἔκπαγλα, γυμνά, — ἡμίγυμνα —
 δυὸ κάλτσες, ὑποδήματα πού πόθους
 σοῦ ἐγεννοῦσαν ἄνομους, ἐρωτικούς
 καθὼς σιγότερμαν μὲ τοὺς μηρούς
 τοὺς ρόδινοὺς — σὰν ψεύτικους — ζωγραφιστοὺς
 πού σοῦ γεννοῦσαν ἄγριους πόθους, νόθους
 ἠδονικούς καὶ τολμηροὺς —

Καὶ τὸ πλαίσιο πού ἐκύκλου τὰ λευκὰ κρινένια πόδια
 πούμιαζαν σὰν ροζ ἀνθάκια
 ἔντονα πῶς τὸ θυμοῦμαι. Κι' εἶχα ὀρκιστεῖ τὸ Σῶμα
 μὲς τ' ἄνθη νὰ τ' ἀσελήσω,
 νὰ τὸ σβύσω
 μέσα στὴν ἄνομι' ἠδονὴ πού μὲ φθορὰ ἀποκτάται.
 (... Μὰ ἔμαθα πῶς δυὸ κεράκια
 χρησιμέψαν κάποια μέρα
 γιὰ νὰ σβύσουν τὴν πνοή του,
 δυὸ κεράκια, : νὰ ἡ ζωὴ του) —.....

Ἦ ἔντονος ἀνάμνητες, ὦ ταραγμένες σκέψεις
 ἀνίερες, ἀσέβαστες, πρὸς πρόσωπο Νεκρὸ.

(κι' ὅμως ὁ Πόθος μου φορεὺς κι' ἀπατηλὸς μεσσίας
 διαγράφει κύκλους ἔκλυτους)

Δὲν εἶμ' ἐν τάξει

μὲ τὴ Συνείδησί μου τὴν αθλία.

Κι' ἄμα καθίσω γιὰ λίγο, θὰ σκεφθῶ,
 στὴ Σκέψι μου θαρτῆ :

("Ἐνα πολυτελές, ἡμίκληιστο, γλυπτὸ ἀμάξι.....

1924.

ΑΜΑΡΤΩΛΗ ΜΝΗΜΗ-II

Κι' ὅμως ἡ θλίψις μου ἔμεινε ἀνείπωτη.

Στὴν πολυθρόνα τῆς αἰθούσης τοῦ ἱατροῦ
 εἶχ' ἀποθέσεις τὸ εὐγραμμὸ σου Σῶμα.
 Μαρτυρικὰ περίμενες μὲ ἐγκαρτέρησι
 νὰ δῆς καρποὺς ἀπὸ τοῦ πέπλου τὸ ἡμίφως,
 Ψυχὴ ἀγνή, λεπτή, ψυχὴ θλιμμένη.

Κι' ἦταν μοιραῖο τοῦ ἐπιστήμονα τὰ ἀσελγα
 τὰ ματωμένα χέρια νὰ σ' ἀγγίξουν,
 γιὰ νὰ σὲ ρίξουν μέσα στὴν ἀπόγνωσι,
 μέσα στὴ θλίψι, μὲς τὴν ἀγωνία--

Καὶ πέρασες—ἀλλοίμονο—ψυχρά, κι' ἀπαρτήρητος
 Ἐσύ μὲ τὸ γλαυκὸ, τὸ ἤρεμο, τὸ ἔκπαγλό σου κάλλος
 αἰθέρια ψυχὴ---

(Μνήμων τῆς πρώτης ἐντυπώσεως πού μ' ἄφισες
 πλάσμα αἰθέριον, ψυχὴ γλυκεῖα
 —μὲ τὸ ὑγρὸ σου βλέμμα τὸ ἠδυπαθές,
 μὲ τὸ γλυκὸ, τὸ ροδαλὸ—λευκὸ σου δέρμα,
 μὲ τὴν μελίρυσον ἠδονικὴν μεταλλικὴν φωνήν Σου,
 μὲ τὴν παρθενικὴν σου συστολήν —

γιὰ Ἀθανασία

στοὺς στίχους τούτους πού χαράσσω σ' εἰκονίζω).

Στὴ μνήμη μου θὰ μείνης ! Ἡ νοπή σου Ἀνάμνησις
 κι' ἡ ψυχικὴ ἐντύπωσις μου ἡ βαθεῖα
 θὰ σοῦ χαρίζουν ἠδονὲς ἀνείπωτες, ἀφάνταστες.

Τοῦ Σώματός σου τοῦ γλυπτοῦ ἡ ἀκένωτη Ἀμβροσία
 τὴ Σκέψι μου θὰ ἀπασχολῇ, Ὁραῖε φίλε
 σὰν γνωριμία ΑΜΑΡΤΩΛΗ, καὶ Ἐντονη.—
 1925 ΜΑΡΙΟΣ ΒΑΓΓΑΝΟΣ

ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ

ΣΤΗΝ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑΔΑ ΜΑΣ

I

"Ὡ, Ἐσύ, πού φευγαλέο ἔνα σφερί
 κοντὰ μου τὴ συντροφία σου ἔχει φέρει...
 ὦ, Ἐσύ, πού μιὰν ὑπέρθεην ἀρμονία
 μου φέρνεις τὸ κυλίει σου νὰ πιῶ,
 συγκερασμένη μὲ θρεφτὴ ἀμβροσία,
 ὦ, κάτσε πλάη νὰ σὲ διῶ.

II

Ἡ ζήση, ὅπως κιᾶν γίνεται νὰ δείχτει
 σὲ Σένανε — εἶτε μέρα, εἶτε καὶ νύχτι
 τὰ πάντα ἔτσι ὡς νὰ εἴσυνα κλεισμένη
 μὲς σ' ἕνα σιδερόφραχτο κλουβί,
 ὦ, ἔλα, κάτσε τώρα ἀγαπημένη,
 ὦ, κάτσε μιὰ μόνο στιγμή.

III

Ἀκόμα καὶ δὲν Σὲ εἶδα — μείνε λίγο,
 καὶ ἀκόμα τὰ φτερά μου ξετυλίγω
 μαζί σου νὰ πετάξω στὴν αἰθρία
 στὰ βάθια τοῦ πλατιοῦ Σου τοῦ οὐρανοῦ
 (γαλήνη ἄς πλημμυράει ὑπερουσία)
 στὴν ὥρα τοῦ ἀποσπερινοῦ.

IV

—Καλῶς τὴν!—Μὰ ἔλα γεῖρε στὸ σκαμνί μου,
 γλυκιά, μὲ μπουμπουκιὸ ἐνοῦ ἀνθοσίμου
 τὴ χάρην ὅπου ἐπρόβαλες ὀμπρός μου·
 (θαρῶ καὶ θεὸ νὰ γίνω ἐφτὺς τρελός !)
 Καλῶς τὴν τὴ χαρὰ μου καὶ τὸ φῶς μου,
 καλῶς τὸ ἀληθινὸ τὸ Φῶς !

V

Στὴν πανώρια κορφή καὶ ἐδῶ ἀνέβα
 τοῦ βουνοῦ, καὶ ἄς μεστῶσει Σου ἡ φλέβα
 ἀπ' ὄρμη καὶ θνητῶν καὶ ἀθανάτω.
 Γύρα ἄτε τίς πολύμορφες μορφές,
 καὶ κοίτα τὸ πού φέρνει στρατὶ — νᾶτο,
 ἰδές ! — στοῦ Ὀλύμπου τίς κορφές.

VI

Νὰ διαβοῦμε ; Ὁμως κάτσε ἀκόμα λίγο,
 καὶ ἀκόμα τὰ φτερά μου, ἰδές, ἀνοίγω.
 Στὸ φτωχικὸ καλύβι κ' ἐρημητήριον,
 ἄχ ! μείνε τώρα λίγο νὰ χαρῶ
 τὸ οὐρανόσταλτο νὰ νιώσω Σου μυστήριον,
 καλὴ μου μείνε νὰ Σὲ ἰδῶ.

VII

Γλυκιά γυναίκα, ὦ Ἐσύ, καὶ ἀσπρομαλούσα,
 στοργὴ μεστή, καὶ ὦ Δέκατη ἐσύ Μούσα,
 πού χέρι ἐβλογημένο Σὲ ἔχει φέρει
 κοντὰ μου, ὦ, μείνε ἐδῶ γιὰ μιὰ στιγμή
 καὶ ἄλλο μὴν προσδοκᾷς κἄνα σφερί.
 Ὡ ! Η ΜΟΥΣΑ Η ΔΕΚΑΤΗ ΕΣΥ !...
 Ἀρίσσα 25 3 24 ΑΚΙΣ ΜΙΡΑΝΑΣ

ΑΠΟ ΤΑ "ΡΟΔΟΣΤΕΦΑΝΑ,"

IV

Τὸ ρόδινο κορμί σου ἔμεινε ἀναίσθητο
 στὴν ἀγκαλιά μου μέσα τὴν δασυρή.
 Μὰ ὅταν τὰ δάχτυλά μου τὴν θύραν ἀγγίξαν
 τοῦ λάχνου παραδείσου τῆς ἠδονῆς
 τὸ γόνα σου τινάχτηκαν
 ἀναπάντεχα.—

VI

Κι' ὅταν τὸ μεθύσι τοῦ πάθους σου
 πέρασε ἀπὸ πάνω μου σὰν ἀφρὸς
 πού ξεσπάει καὶ γάνεται ἀπότομα
 τὲ εἶδα μὲ τὰ μάτια
 τοῦ Ἀπόλλωνα.—
 ΚΩΣΤΑΣ ΒΑΜΒΑΚΑΣ

ΖΩΓΡΑΦΙΑ

Κάτω στίς γαλανὲς τίς ἀμμουδιές
 ψαράδικες βαρκοῦλες, καϊκάκια
 ροδόμορφα, γαρούμενα παιδάκια
 μ' ἀγνωβελοῦδινες ψυχές
 παίζουσι μὲ τ' ἀφρισμένα κυματάκια.
 Καὶ πέρα ἐκεῖ στὸν ἄγγινον ὀρίζοντα
 βυθίζοντας ὁ ἥλιος τὸ κεφάλι
 — ἐνῶ ἡ Ἐσπέρα ἀνοίγει τὴν ἀγκάλη
 στὴν ἀπ' τὸν ὄργασμὸν γερμένη φύση —
 λὲς κάτι πῶς θὰ πάει νὰ ψιθυρίσει
 στοῦ βάθους τ' ἀπαλόγραμμα βουνα
 σκορπίζοντας ἀναλυτὸ χρυσάφι
 ἢ τὰ στῶν παιδιῶν τὰ ὀλόσγουρα μαλλιά...
 Μάρτης 1924 ΝΙΚΟΣ ΤΟΥΤΟΥΝΤΖΑΚΗΣ

ΠΟΙΟΣ Ο: ΔΗΜ. ΒΟΥΤΥΡΑΣ

Για μένα ο Βουτύρας είναι ένας από τους πιο μεγάλους διηγηματογράφους που ζούν σήμερα στην Ελλάδα. Ο κόσμος των έργων του είναι πραγματικός, ζωντανός, άξιος να παρατηρείται και να εξετάζεται. Κυκλοφορώ με μεγάλο ενδιαφέρον ανάμεσά του. Σκέφτομαι, σπουδάζω, ρεμβάζω, μελαγχολώ, κάποτε και διασκεδάζω. Γιατί έχει και χιούμορ ο δυνατότατος αυτός.

Οι άνθρωποι του είναι από τόσους που βλέπουμε άνοητοι, κάθε μέρα με σάρακα και όστια στο δρόμο μας, στις γειτονιές, στα κρασιά, απίεζο, ή και μέσα σ' αυτά, αν βρεθούμε καμμιά φορά, στα χαμόσιτα, στις αλύδες, στις εκκλησίες, στις συνάθροισης τις λαϊκές, και ψηλότερα ακόμα, με τα πάθη των, με τις πρόληψες των, με τα πεισιματά των, με τα σχέδια και τις αποφάσεις των, με τους έρωτες και τις αγάπες των, και τις απόφασές των, με ό,τι κατεργάζεται ή ζωή και ή μοίρα των φθαρτών υπάρξεών μας, γενικά, συνδυασμένη όμως και με χίλιες άλλες ειδικές συνθήκες του τόπου και του χρόνου που βρισκόμαστε.

Ο Βουτύρας είναι και ποιητής λυρικός στον πεζό του λόγο και μάταια κάποτε δοκιμάζει, επίμονα μάλιστα, να το κρύψει.

Ρεαλιστής, δε θέλει να παραδίνεται σε ευαίσθητες έγκυκατάληψες, πράμα που δεν το κατορθώνει εύκολα. Είναι και αυτό ένα πρόσθετο χάρισμα της μεγάλης του τέχνης, που την κάνει ισάδια πιο όμορφη και πιο συμπαιθητική — που την εξωραΐζει θαυμάσια.

Κατηγορήθηκε κάποτε, νομίζω, για το ύφος του. Πώς δεν έχει; ή πώς έχει καλό ύφος; Τι να είπαν τάχα; Δε θυμάμαι. Βέβαια το ύφος του Βουτύρα δεν είναι από τα χαρακτηριστικότερα στοιχεία του έργου του, αλλά πώς μπορούσε να συμβαίνει το αντίθετο, σε μια γλώσσα αδιαμόρφωτη ακόμα και τόσο ρευστή, και τόσο άπιαστη, όπως είναι στις μέρες μας ή νεοελληνική γλώσσα των συγγραφέων μας; Άλλα αυτό και μόνο, το ότι δηλ. ή γλώσσα του Βουτύρα δεν είναι από τα χαρακτηριστικότερα στοιχεία του έργου του, δεν είναι χειροπιαστό δείγμα πώς το έργο του για να είναι τόσο ενδιαφέρον και τόσο ζητητό κι από τους πιο διανοούμενους ακόμα, κι από τους πιο έκλεχτους αναγνώστες, είναι έργο ουσιαστικότερο και αναμφισβήτητο υπεροχικό.

Έπειτα το ζήτημα του ύφους, είναι πολύ ντελικάτο ζήτημα και άφηρημένο κάπως ώστε να κανονοποιηθή, να πούμε έτσι, εκ των προτέρων. Όταν ένας συγγραφέας διαβάζεται αδιάπτωτα και συνεχή επιβάλλεται και με το ύφος του, με τον προσωπικό δηλαδή τρόπο της εργασίας του, που παρουσιάζεται λίγο-λίγο συνηθισμένο με το έργο του για να συναποκαλύπτεται ένα ολοκληρωτικό κατασκευάσμα, ευχάριστο και προτιμώμενο από την πελατεία και τους θαυμαστές του. Το ύφος κρίνεται κατά έναν τρόπον εκ των υστέρων. Ένας μεγάλος συγγραφέας πρώτα θα έλκυσε με τις άλλες του αρετές και έπειτα με το ύφος του.

Το πράγμα είναι απλούστατο. Ένας αληθινός συγγραφέας πρωτοτυπεί ασφαλώς και με τον τρόπο που γράφει. Άλλα ή καινοφάνεια πάντα στην αρχή ξενίζει... κτλ. Ως τόσο ξέρω πως ποτέ δεν κουράστηκα διαβάζοντας το Βουτύρα. Άρα και το ύφος του ακόμα με έλκυει.

Έχει ελαττώματα το έργο του Βουτύρα; Έχει ψεγάδια; Έχει αδυναμίες; Πιθανό. Αλλά όμως ενδιαφέρουν όσους ευσυνείδητα και ειλικρινά αναλύουν ένα έργο και μιλούν, και πρέπει να μιλούν, για τα μειονεκτήματα, αφού εξάρουν όμως και σημειώσουν εν τούτοις τις αρετές του. Εγώ δεν κάνω αυτό σήμερα. Εγώ απάχνω μια ευκαιρία για να πω τη γνώμη μου άδικαιολογητα αντικειμενικά — δεν έχω ανάγκη να συνηγορήσω, για ένα κολοσαίο έργο, όπως είναι το έργο του Βουτύρα. Οί ειλικρινείς και όσοι αισθάνονται, όπως εγώ, και όσοι έχουν τη νοστρία μου, δεν αμφισβάζουν πώς συμφωνούν μαζί μου, ή θα συμφωνήσουν διαβάζοντας τον.

Όσον αφορά τον άλλο τρόπο της λεγόμενης Κριτικής, τον τρόπον δηλ. να παρουσιάζη κανένας ατέλειες ενός έργου, και μόνο τέτοιες, ή να τις εμφανίζει έτσι, που να θέλει να εξαφανίσει τις αρετές του, ή να τις άρνηθή — και πώς, Θεέ μου! — ο τρόπος αυτός άφίνεται για τους μοχθηρούς και τους ξυλένιους κριτικούς, που μη μωρώντας οι ίδιοι να δημιουργήσουν τίποτα, καταγγίλλονται με αυτό το αντιπαθητικό και μικρόχαρο έργο, που χαρακτηρίζει αυτούς τους ίδιους και καθόλου τους κρινόμενους. Αυτοί είναι οι αυτοτιμωρούμενοι — οι φιλολογομανεΐς Σπάδωνες.

M. ΜΑΛΑΚΑΣΗΣ

Γιατί διαβάζουμε μ' ευχαρίστηση τα διηγήματα του Δημοστένη Βουτύρα; Το ύφος του δεν είναι αλαμπρόν. Το γραψιμό του σκληρό. Και όμως το έργο του είναι θαυμαστό. Το ζωηρό έντυπωτικό γραψιμό του, ή γερή δημιουργική του πνοή, ή ρωμαλέα του φαντασία, ή δημιουργία μέσα σε σκοτισμένη ατμόσφαιρα χαρακτήρων αληθινών, ή γοητεία πραγμάτων που υπάρχουν και ζούν, δείχνουν πως το έργο του αληθινά βγήκε από μια ψυχή δημιουργού. Ο Βουτύρας δεν γράφει «θέματα» ή «εκθέσεις» άπάνου σε ό,τι έτυχε να διαβάση, — όπως κάνουν μερικοί άλλοι. Είναι βρουσομένα. Ταλέντο εξαιρετικό. Ξεχωριστή δημιουργική φυσιογνωμία. Κι' ως γράφη όσες άπρέπειες θέλει ένας άποτυχημένος καθηγητής, που τα «γραπτά» του θυμίζουν μόνο «εκθέσεις ιδεών» άπορριφθέντος μαθητού του σχολαρχείου.

ΦΩΤΟΣ ΓΙΟΦΥΛΛΗΣ

«... Για να νάν πρωτότυπος ο καλλιτέχνης πρέπει πρώτ' απ' όλα να είναι άπόλυτα ειλικρινής. Τότε, θα μπορούσε ν' αντικρούση μέσα του το καλλιτεχνικό αντικαθρέφτισμα του Ωραίου. Τέτοιους λογοτέχνες, έτσι άπόλυτα ειλικρινείς — αν και τελείως διαφορετικής ιδιοσυγκρασίας — δυο βλέπω σήμερα στην Ελλάδα: Στο διήγημα τον Βουτύρα και στην ποίηση τον Κεβίση».

ΙΣ. ΑΡΙΣ

«... Ο Βουτύρας έχει την δύναμιν άναπαραστάσεως χαρακτήρων οι οποίοι κατατρέχονται υπό της τύχης όπως ο «Απόκληρος», ο «Νέος Μωϋσής», το «Όνειρο που δεν τελειώνει», «Όταν σάχζουν τα μπουμπούκια» με μεγάλη δύναμη».

K. DIETERICH

«Στην πεζογραφία ο Χρηστομάνος και ο Κώστας Χατζόπουλος είναι συγγραφείς ράτσας. Από τους νεότερους ξεχωρίζει ο Βουτύρας. Έχει μια άνησυχία, ένα έσωτερικό κόσμο άνώτερο».

K. ΟΥΡΑΝΗΣ

(Από την περυσινή του συνέντευξη). «... Δέν μπορεί αυτός να τους άρνηθή κανείς. Έπειτα και ο Δημοσθένης Βουτύρας πρέπει να μνημονευθή ως διηγηματογράφος».

Φ. ΠΟΛΙΤΗΣ

(Από την περυσινή του συνέντευξη). «Πρέπει να σάς πω και για τον Βουτύρα. Ο Δημοσθένης Βουτύρας είναι μεγάλο ταλέντο».

Δ. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΧΙΟΥΜΟΡΙΣΤΙΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ ΑΜΑ ΠΕΘΑΝΑ

Δέν θα λησμονήσω, όχι, ποτέ πως πέθανα. Τι περίεργο αλήθεια να πεθάνω! Αί ιδέαι μου άκόμη είναι άνω κάτω μ' αυτό το ξαφνικό, γιατί δεν μπορώ να καταλάβω πως έτσι στα καλά καθούμενα πέθανα. Δεν είχα προτήτερα τσακωθεί με την πεθερά μου, ούτε είχα ρθει σε καμμιά άγρία φιλονεικία με κανένα, ούτε άρρωστος ήμουνα, ούτε αυτοκίνητο με πλάκωσε και καθόλου δεν είχα γνώμη πως ή ζωή δεν είναι καλή για ν' άπελπιστώ και να περάσω σ' άλλονε κόσμο καλύτερο.

Και τί άλλοκοτο πράμμα! Άκριβώς πέθανα τη στιγμή που πρόκειτο να τελειώσω τόσες υποθέσεις.

Πρώτα-πρώτα έχασα ένα θελκτικό ραντεβουάκι με μια ώμορφη μικρούλα που με περίμενε με λαχτάρα σε κάποια έξοχη για να με δη να ξεπροβάλλω.

Δεύτερο. Είχα άπόλυτη ανάγκη κεινες της μέρες να δημιουργήσω μια τρομερή και συνταραχτική σκηνή στο σπήτι μου και ριχτώ άπάνω στη μέγαιρα πεθερά μου.

Τρίτον. Να τα βάλλω και με τη γυναίκα μου.

Τέταρτον. Να παίξω ένα ποσό στο χρηματιστήριο. Πέμπτο. Να βάλω τη θεμέλια πέτρα σ' ένα σπίτι μου που θάχτιζα. Έκτο. Να χρησιμεύω για ψευδομάρτυρας σε μια δίκη άγαπημένου μου φίλου. Έβδομο. Να κάνω μια διάλεξη για τα δημόσια ήθη. Όγδοο. Να ξεφωνήσω ένα επικήδειο.

Έννατο... Δέκατο... Ένδέκατο...

Θεέ μου! Τι υποθέσεις που είχα να τελειώσω άκριβώς την στιγμή που πέθανα.

Άλλα να που πέθανα κι' έτσι τελειώσανε κι' ή υποθέσεις μου.

Έτσι γίνεται πάντα. Ο άνθρωπος είναι ένας πολύ μεγάλος κουτεντές γιατί άνακατέβεται σε τόσες δουλιές και δεν φαντάζεται ότι αύριο μπορεί να πεθάνη και να ήνε μπλεγμένος σε τόσα μάταια πράγματα.

Και τί περίεργο! Όλοι οι άνθρωποι σχεδόν πεθαίνουν ξαφνικά. Δεν περιμένουν ποτέ το θάνατό τους και όλοι βρίσκονται άπροετοίμαστοι για τέτιο πράγμα. Άκόμη κι' ο παράλυτος κι' ο σακκάτης κι' εκείνος που είναι άρρωστιάρας και κυλιέται τώρα χρόνια και ψυχμαχάει και λιώνει στο κρεβάτι: Γιατί κανένας δεν περιμένει τέτιο δυσάεστο σάν το θάνατο κι' έτσι όλους μάς τσακώνει έντελως άπροετοίμαστα.

Τη στιγμή που μου συνέβη αυτό το ξαφνικό στην αρχή δεν το πίστεψα, μα είδα ύστερα πως έπρεπε να το πιστέψω. Μπορούσα κι' άλλίως;

Κατ' αρχάς μια ζάλη με χτύπησε, μια τρομερή τυφλομάρα, όπως όταν περνάει κανείς άπ' το πολύ φως στο σκοτάδι ή άπ' το πολύ σκοτάδι στο φως. Δεν καταλάβαινα γιατί πρόκειτο κι' άνησυχία αρκετά. Ύστερα όμως, όπως φαίνεται, σιγά-σιγά συνήλθα με τη νέα μου κατάσταση και κατάλαβα άμέσως, γιατί φώναξα: «Α! αυτό είναι ή αρχή της άθανασίας».

Είδα το πτώμα μου που το μετέφεραν άγνωστοι άνθρωποι σ' ένα φαρμακείο. Ημουνα αρκετά εύσαρμος και μόλις μπορούσαν και με σήκωναν. Ένας άπ' αυτούς που με κράταγε άπ' της πλάτες είπε. «Βρέ τον κακομοίρη, μωρ' αυτός πάει χίλια κοιλιά, πως τώπαθε και

τά τίναξε μ' αυτήν την ύγεια, έχει όμως και μια κοιλιά που φαίνεται πως πάει καλά φαγωμένος.» Στο φαρμακείο κάποιος με γυαλάκια έσκυψε άπάνω μου, έπιασε τον σφυγμό μου, έδωσε ύστερα ένα τρομερό μπάτσο στο καλοθερμένο στομάχι μου, που αν ήμουνα ζωντανός θα πήδαγα και θα έσκουζα άπ' τον πόνο, και είπε κατόπι με δοκτορικό στόμφο: «Πάει κι' αυτός άπ' την πολυφαγία.» Κακομοίρη δόκτωρ με τη διάγνωσί σου. Κείνη την ήμέρα δεν είχα πειε παρά ένα καφεδάκο μόνο. Ύστερα ψάξανε το πορτοφόλι μου και της κάρτες μου κι' αφού κλέψανε ένα χιλιοδραχμο, βρήκαν την διεύθυνσί μου και πως ονομαζόμουνα. Με το άμάξι με κουβάλησαν στο σπήτι μου.

Έτσι όπως μ' ανεβάζονε ξαπλωμένο ή γυναίκα μου στην αρχή δε με ανεγνώρισε και χρειάστηκε να έχω δελτίο ταυτότητος για να ρίξη όλολουμούς και θρηνους άμα με κατάλαβε. Είναι αλήθεια, βέβαια, ότι δεν με περίμενε τέτοιαν ώρα άσυνείθιστη να ρθώ, και σε τέτοια όριζοντία στάσι, γι' αυτό και ήτανε με τον έραστή της, ένα στενό, οικογενειακό μας φίλο, κλειδωμένοι μες' στην κρεβατοκάμαρα κι' οι δυο τους.

Όταν είδα ξάπτερα αυτά τα πράγματα έφώναξα άμείσως. «Α! αυτό δεν είναι τίποτα. Είναι ή συνέχεια της άθανασίας μου.»

Α! αυτόν τον άτιμο που περνούσε για στενός οικογενειακός μας φίλος. Εκείνη τη στιγμή ήθελα να ήμια πάλι στη ζωή. Άλλα έχασα... Δεν θα μάθαινα τίποτα. Είναι μερικά πράγματα που τα μαθαίνει κανένας μόνο άμα πεθάνη, άλλίως εγώ σου τον έσυγύριζα.

Επί τέλους έγινε και ή κηδεία μου.

Τι κόσμος που ακολουθούσε το σεπτόν μου σκήνωμα. Ύπήρχανε όλοι οι συγγενείς μου, οι φίλοι, οι γνώριμοι και όσοι άκόμη είχα μαζί τους στην πρόσκαιρη ζωή μερικές μπερδεψοδουλίες και μπερμπατοδουλίες. Ήσανε ακόμα και μερικοί που τους είχα δανείσει και λίγα χρηματάκια κι' ακολουθούσαν την κηδεία μου μόνο και μόνο για να ήνε βέβαιοι πως πέθανα και πως πλέον δεν θα τους τα ξαναζήτησω.

Την έπαύριο στο σπήτι μου γινότανε σωστό πανηγύρι. Η γυναίκα μου έπήγε με τον στενό οικογενειακό μας φίλο στα μαγαζιά για να ψωνίση ένα μεταξωτό μαύρο ύφασμα για το βαρύ πένθος της, αφού πρώτα έβαψε στην έντέλεια τα χείλη της κι' έκανε ένα ωραίο μανικιούρ. Ο γιός μου ο μικρότερος χοροπήδαγε μες' στην κάμαρα σάν τρελλός γιατί λευτερώθηκε από κείνον που του της έβρεχε. Ο άλλος γιός μου δεν έχασε καιρό και τραβήξε όλοισια για της κοκκάτες. Όσον άφορ ά την πεθερά μου, αυτή άνάσενε τώρα πιο καλά άπ' το έμφύσημα που είχε, γιατί εξέλιπε ο τύραννος της οικογενείας.

Άλλα που να σάς τα λέω. Δεν πέρασαν πολλές ήμέρες άπ' τον ένταφιασμό μου και να που ανακαλύφτουνε πως είμαι ένοχος πλαστογραφίας. Διάολε! Αυτό μου χρειάζτανε. Άλλα τί κτήνη που είναι αυτοί οι άνθρωποι να μη μάθουν νερίτερα το θάνατό μου. Άλλα τί τα θέλετε, έτσι γίνεται πάντοτε. Δεν ξεμπλέκει κανείς εύκολα με της υποθέσεις της ζωής ακόμα κι' όταν είναι πεθαμμένοι. Δεν αμφισβάλλω ότι για όλοκληρο καιρό, πώς ξέρει πόσα ρχόνια, άπ' την ήμέρα του θανάτου μου θα μου στέλνουνε οι φίλοι μου άπ' της έπαρχίας κι' άπ' την Αθήνα άκόμη, θερμά συχαρίκια για τ' όνομά μου ή για το νέον έτος «χρόνια πολλά κι' ευτυχισμένα», όπως δεν υπάρχει αμφιβολία ότι για κάμποσο καιρό θα προσκαλιέμαι στα δικαστήρια και θα

καταδικάζομαι διαρκώς σε πρόστιμο για λιπομαρτυρίας κι' άλλοτε πάλι θα με προσκαλούνε σε διαλέξεις για σε χορούς για σε γάμους και καμιά φορά θα μου στέλνουνε και πένθιμο προσκλητήριο για ν' ακολουθήσω την κηδεία κανενός γνωστού μου.

Καλά δ' αυτά να μη παίρνουν είδησι μερικοί καλοί σας φίλοι πώς πεθάνατε, αλλά να μη παίρνουν μυρωδιά κι' εκείνοι άνομα που τους χρωστάτε ή που τους κάνετε μια πλαστογραφία; Τί άποπο πράγμα να πέφτη κανείς σε τέτοιες γκάφες. Είναι αλήθεια πώς έκανα αυτή την πλαστογραφία. Ένας άνθρωπος που έχει πιά πεθάνει πρέπει κατ' αρχή να ήνε ειλικρινής, να τὰ λέη όλα. Βέβαια αν ήμουνα στη ζωή που να μπορούσα να ξεμολογηθώ τέτοιο πράμμα. Θα κοκκίνιζα σαν παπαρούνα. 'Αλλ' ή ωχρότητα είναι χρώμα σταθερό για τους πεθαμένους.

Ήτανε ένα ποσόν 250 χιλ. φράγκα κι' δ' αυτά για την προκομμένη τή γυναίκα μου για τὰ λούσα της και την ματαιοδοξία της.

'Αλλά, Θεέ μου, τί είναι μερικές Τράπεζες. 'Επί όλοκληρες μέρες ζητούσανε να μάθουνε αν πραγματικά πέθανα ή κρυβόμουνα ή μήπως εδραπέτευσα. Πόση πιθυμιά είχανε για τή ζωή μου. Τους καύμένους! Τους στενοχώρησα πάρα πολύ. Μετανιώνω βέβαια για ό,τι έκανα κι' όλες ή καλές ψυχές θα πούν για μένα: «Θεός σχωρέστενε». 'Αλλά τί να γείνη! Τό μόνο που δεν χωνεύω είναι ό,τι ή Τράπεζα ποτέ δε θα με συχωρήσει. Είναι αδύνατο να φανταστή κανένας την απερίγραπτη λύσσα όταν έμαθαν πώς πραγματικά πέθανα και τους ξέφυγα. 'Ο διευθυντής της Τράπεζας έγινε έξω φρενών. Τόν καύμένο! 'Επεσαν τὰ γυαλιά από τή μύτη του και κούναγε τὰ χέρια του λυσασμένος σαν να κανε γυμναστική σαν βεβαιώθηκε πιά τέλεια για τὸ θάνατό μου. Λίγο άνομα και θάσκαζε απ' τὸ κακό του, να μορτάρη κι' εκείνος, κακός τρόπος βέβαια τὸ να έρθη καταπίσω μου να με συλλάβη.

'Αν και πεθαμμένος γελῶ τώρα μ' όλη την καρδιά μου. 'Εννοια σας, καμιά φορά γελούν καλλιτέρα απ' τους ζωντανούς οι πεθαμμένοι. Τί καλά που έκανα και πέθανα. Πώς τους τόσκασα και τους ξέφυγα μέσ' απ' τὰ χέρια τους. 'Αλλιώς θα τὰ είχαμε πολύ άσκημα. Θα μου αλλάζανε τὸν 'Αναία οι Φιλισταίοι! Θα μέκαναν να πεθάνω κατὰ τὸν οίχρότερο τρόπο!

ΑΓΓΕΛΟΣ ΔΑΓΛΑΡΗΣ

Η ΕΚΔΙΚΗΣΗ

Τὰ δέντρα σπάζανε στὸ μανιασμένο φύσημα τὸ ἀγέρι — και φωνές, στενάγματα, βουητό — σὰ νάγε γιομίσει ή γή μανιασμένα θεριά, από τὰ Στοιχειά στην έρρημιά έκαναν μιαν άντάρα για νάν τή ρουφάει ή Νύχτα και νάν την ξερνάει άπαισιώτερη. Μεσάνυχτα περασμένα.

'Ανέβαινε γρήγορα, τυλιγμένος σε μιὰ πατατούκα ο Γούλας άγκομαχώντας προς τὸ έρημόκλησο. Σάν έφτασε, στάθηκε. Πήρε βαθειάν άνάσα. Και σαν κάτι νάν τὸ μίλησε κοντά του, τὸ πρόσωπό του άγρίεψε, έτσι σὰ να πρόσεμενε έναν άόρατο έχτρό. 'Ετριξε τὰ δόντια του.

— «Κανείς!» είπε, και άφρισε.

Μιὰ βλαστήμια βροντερή άφισε να ξεφύγει από τὸ

στόμα του που έσβυσε άμέσως, σὰ νάτανε ζωϊκός χυμός τής Νύχτας.

'Εμοιάζε έτσι ο Γούλας πουμίανε λίγο, σὰ νάτανε ένα κοκκίδι από τ' άγρια στοιχειά.

Μπήκε στὸν 'Αϊ-Θανάση.

Σκοτάδι. Τὰ καντήλια όλα σβυστά.

Σάρκασε.

— «Πῶς! Σβυστά!... Δε σου άνάβουν οι πιστοί σου που τους γιατρέβεις τους πόνους!...»

Και γέλασε δυνατά. 'Ανατρίχιασε κι ο ίδιος με τὸ γέλιο του.

Ψαχούλευε. 'Επιασε ένα μανουάλι.

— «'Α! Σου πρόπουνε λαμπάδες! Φωταψία!»

Κ' έσυρε ένα σπέρτο.

Φωτούσαν τώρα τὰ καντήλια, κεριά. 'Ησυχία και πότε-πότε τσιτσιρίσματα φυτιλιών. Στη μέση βλέπει τὸ εικονοστάσι με τὸν 'Αϊ-Θανάση!

— «'Ατιμε!»

Τὸ κορμί του έτρεμε και τὰ χείλια του σαλέθανε σπασμωδικά.

— «Μ' έμπαιξες! Με πάτησες σὰ σκουλήχι σου! 'Εσύ που στάθηκες άνθρωπος και γνώρισες τὸν πόνο!...»

'Εβγαλε μιὰ μπουκάλα από τήν τζέπη του και τήν άπόθεσε δίπλα του.

— «... Και σ' είδα όλοφάνερο στα ξύπνια μου! Και μούδωσες τήν ύπόσχεση, σὰ σε παρακάλεσα γονατιστός τή μέρα κείνη, πὸς θα μου γιάνεις τὸ παιδί μου από τήν πούντα του! Και με φίλησες! Και μου χαμογελούσες, Γιούδα!...»

Πήρε πάλι τή μπουκάλα και τήν ξεβούλωσε.

— «Γιούδα! Κ' έμεινα ξένοιαστος! Και σὺ μου τόκανεσ φτισικό! Νά λυώνει σαν τούτο τὸ κερί! Και να μου κάψει τὸ σπίτι! 'Ατιμε!»

Τα μάτια του που πετούσαν σπίθες βουρκώσανε. 'Ο λαιμός του κλείστηκε.

— «'Ατιμε, ξεγελαστή! Δε στιμάρεις τὸν ανθρώπινο πόνο! 'Ο πόνος τὸ πατέρα θα σε κάψει!...»

Σήκωσε τὸ χέρι ψηλά σὰ νάθελε να σπάσει τή μπουκάλα.

'Η Νύχτα με τὰ στοιχειά της βόγγηξε και σὰ να σείστηκε τὸ έκκλησιάκι.

'Αδειάζε παντού όπου έβλεπε ξύλο τὸ πετρέλαιο τής μπουκάλας.

— «Θὰ σε κάψω!»

Πήρε τὸ κερί. Κ' έβαλε φωτιά.

'Ησυχία έγινε έξω σαν ή Νύχτα να κράτησε τήν άνάσα της.

Τὰ μαλλιά του άνάκατα τὸ σκέπαζαν τὸ μέτωπο — σαν κίνησε να φύγει. Σκόνταψε κ' έρριξε τὸ μανουάλι. Φαινόταν σὰ δαίμονας που πάλευε με τους άγίους!

'Ετρεξε φουσκωμένος στα ρέματα, στις λαγκαδιές, ξεσκίζοντας τὰ πόδια του, μουσκαμένος από τὸν ιδρώτα και τή βροχή, που ξεσπασεν άξαφνα — και πότε πότε άκουγε τή μικρή καμπάνα τὸ 'Αϊ-Θανάση να χτυπάει... Και σὰ να είδε μπρός του τὸ αγαθὸ γεροντάκι, τὸν έκκλησάρι να τραβάει τὸ σκοινί και να φωνάζει ξέφυχα:

«Φωτιά!»

— «Μ' έκαψες και σ' έκαψα, 'Αϊ-Θανάση. Τόπε κι ο Χριστός. Μάχαيران...»

Στάθηκε. 'Η βροχή-κρουός.

— «'Οχι! Μήτε ή βροχή, μήτε ή καμπάνα σου, που τήν άκούω σαν τή φωνή σου — θα σε σώσουνε, ξεγελαστή! 'Ο άνεμος κ' ή Νύχτα βοηθοί μου!...»

Κι ο άνεμος βογγούσε, χείμαρροι τρέχανε στα πόδια του και μιὰ κοσμογαλαξιά γύρω του και μέσα του...

ΓΕΡΓΟΣ ΒΟΥΓΙΟΥΚΛΑΚΗΣ

ΣΤΟ ΠΑΡΚΟ

ΤΟΥ ΧΥΝΟΠΩΡΟΥ

Σ' αυτό τὸ ύγρὸ τὸ πάρκο τὸ χινόπωρο, που πέφτουνε τὰ φύλλα και πεθαίνουν, μονάχοι μας έμείναμεν οι δυὸ σαν ταξιδιωτές πώχασαν τὸ τραίνο.

Περνούμε σὰ σκιές, σὰ δυὸ φαντάσματα κάτω απ' τὰ μαύρα δέντρα, που όλο κλαίνε με τής βροχής τὰ δάκρυα τὰ θολά κι' άτέλειωτους καημούς στη νύχτα λένε.

Σὰ δυὸ ψυχές περνούμε που τους πήρανε κάτι και πᾶν' να τώβρουν και δεν ξερουν τί γάσαν, κ' αν θα τώβρουνε ποτές, κι' αν τώχει τὸ φθινόπωρο παρμένο.

Γυρνούν μέσα στὸ πάρκο τὸ βροχόδαρτο, που όλο αναδύνει μιὰ λεπτή υγρασία και κλαίν' κι' είναι τὸ κλάμα ή μοναχή θλιμένη τους, πικρὴ παρηγορία.

Γ. ΑΝΘΟΥΣΗΣ

ΑΜΑΡΤΩΛΟΙ

Μάβρες άνθρωπωνε σκιές, μες σ' όλο μάβρα ράσα στής έκκλησιάς τὰ μάμαρα γυρτές τήν προσευκή τους λένε

Τὰ μύρα τὸ λιθάνωτο και άντάμα ή σιγαλιά τήν έκκλησιούλα πλημμυρούν τριγύρον ως στις άκρες —

'Ελιῶσαν τὰ γονάτια τους στής έκκλησιάς τις πλάκας — και τὰ κορμιά τους σκέβρωσαν συχώρεση ζητώντας,

από τὸν 'Αναρχο Θεό. ... Μα χρόνια δεν τους έδωκεν ο δίκιος ο Κριτής τους τήν τόσο που όλοι τους ποθούν

έσπλαχνικιά συχώρια... Κ' είναι τὰ κρίματα βαριά τής πρωτινής ζωής τους κ' είναι πολλά, που μετρομηδέν έχουνε κανένα...

Αράμα

ΚΩΣΤΑΣ ΡΑΪΝΟΣ

ΤΕΧΝΟΚΡΙΤΙΚΟΙ ΣΤΟΧΑΣΜΟΙ

ΠΟΙΗΣΗ

ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

'Ο ποιητής έχει για κυριώτατη πηγή κάθε του έμπνευσης τή γύρω του φύση και τήν κοινωνία, που μέσα κι' αυτός ο ίδιος ζή. 'Αν δεν έχη ξεπιτηδες, με πείσμα, κλειστά τὰ μάτια του σ' ό,τι τὸν περιβάλλει, δε μπορεί ναποφύγη «τὴν ύποβολή, τήν έπιταχτική πίεση τὸυ περιγύρου» κατὰ τή φράση τὸυ 'Α. Θούλου. Είναι ο μεγαλύτερος βιολογικός νόμος, πὸς είμαστε παιδιὰ τὸυ τόπου, όπου ζούμε. 'Η σωματική μας διάπλαση, ή ψυχική μας κατασκευή χρεωστούνται σχεδόν άποκλειστικῶς στὸ περιβάλλο μας, άφου κι' αυτή ή κληρονομική τή υποχωρεί σ' αυτό. Τὸ εδαφος, τὸ κλίμα, ή τροφή, ή άσχολία κ' ή κοινωνική περικυκλωσιὰ δίνουνε στὸν κάθε λαὸ τήν ιδιαίτερη κι' ιδιότυπη φυσιογνωμία του. 'Ο έσωτερικός μας κόσμος, ο ψυχικός, διαπλάσσεται και πλουτίζεται όλοένα από τήν έπίδραση τὸυ έξωτερικού, που μας περιτριγυρίζει. Δε μπορούμε να ζήσουμε και να δράσουμε έξω «τόπου και χρόνου». Κι' αυτή ή σκόπιμη άγωγή, που από παιδιὰ λαβαίνουμε, πολὺ λιγώτερο μπορεί να έπίδραση στη διαμόρφωσή μας από τὸ φυσικό και κοινωνικὸν παράγοντα, όπως ή Παιδαγωγία τὸσον άληθινά κι' αναντίρρητα άποφαίνεται. 'Ο καλλιτέχνης στα έργα του, έργα φαντασίας και διανόησης συνάμα δε μπορεί ναπαλλαγή από τήν έπίδραση τής γύρω του «φυσικής και κοινωνικής ατμοσφαιρας», κατὰ τή φράση τὸυ ποιητή Κ. Παλαμά, όταν έχη τήν αξίωση καθ' έμπνευσή του να είναι άληθινή και πηγαία.

Αυτό μας διδάσκει κ' ή ιστορία τής Τέχνης και τής Ποίησης ή ιστορία. Δε θάναφέρω παίρνοντας από εκεί παραδείγματα, για να μη μεταβάλω τὸ τεχνοκριτικό μου σημείωμα αυτό σε ιστορική μελέτη. Μονάχα αυτό άρκιέμαι να πῶ: 'Ο 'Ομηρος έπιχειρώντας να περιγράψη τή ζωή και τὰ συναισθήματα τῶν ανθρώπων τής Μυκηναϊκής έποχής, που δεν τὸυ είτανε — νομίζω — άγνωστη, άφου πλουσιώτατα τὰ στοιχειά της βρισκόντουσαν μέσα στις τότε ήρωικές παραδόσεις τὸυ λαού και τὰ δημοτικά τραγούδια του, περιγράφει καθ' έκφανση τής ιδιότης του έποχής, μεταγενεστέρως πολλούς αιώνες από τή Μυκηναϊκή κ' αυτό εξ αιτίας τής άκαταμάχητης έπιρροής που ή σύγχρονή του περικυκλωσιὰ εξασκούσε στη φαντασία του και στὸ συναισθηματικὸν κόσμο τής ψυχής του. 'Ο ποιητής δε μπορεί να είναι πλάσμα μετεωρισμένο έξω τής γύρω του ζωής, που κι' αυτός μετέχει, και τής πραγματικότητας, που κι' αυτός άποτελεί ένα μέρος. 'Η ποίηση καθ' έποχής είναι αντιπροσωπευτική τής ζωής, τής ιδεολογίας και τής συναισθηματικότητας εκείνης τής έποχής, σφραγισμένη όμως με τή δυνατή προσωπική σφραγίδα τὸυ ποιητή κ' έξωραϊσμένη με τήν τέχνη του. Γι' αυτό και σε μας ο καλλιτέχνης γενικά κ' ειδικά ο ποιητής, για να πλάση δῆθεν πρωτότυπα έργα, δεν πρέπει ναπομακρύνεται από τή γύρω του μητέρα-Φύση, που από παιδι με τόσες έντυπώσεις, παραστάσεις κ' έποπτείες έχει γεμίσει και στολίζει τήν ψυχή του, κι' από τὸν κοινωνικό κύκλο, που μέσα του ζή και δρᾶ κι' αυτός κ' όπου κάθε παλμός που έκδηλώνεται είναι και δικός του παλμός, — και να κυνηγᾶ να έμπνευσθῆ και να περιγράψη ξένων κ' έξωτικῶν τόπων εικόνες κ' άγνωστων κοινο-

νίων τῆ ζωῆ καὶ τὰ συναισθήματα. Ὁ ἀληθινὸς τεχνίτης κ' ἀπὸ τὴν πῖο πενιχρή, μὰ γνώριμή του, φυσικὴ περιουκλωσιά, κ' ἀπὸ τοὺς ξερούς ἀκόμη τῆς πατρίδας τοῦ βράχους, πὺ μὲ τόσα κινήματα τῆς ψυχῆς του εἶναι σφιγτοδεμένοι, κ' ἀπὸ τὴν πῖο στερεωμένη ἐξαιρετικῆς δράσης κοινωνία, φτάνει νάναί ἡ δική του, ἐκείνη δηλ. πὺ μὲ χαρὲς ἢ λύπες τόσες φορές τοῦ πλημύρισε τὴν ψυχῆ, εἶναι ἰκανὸς νὰ ἐμπνευσθῆ καὶ νὰ δημιουργήσῃ ἔργα, πὺ νάγγιζοῦνε μὲ τὴν εἰλικρινεία τους τίς πῖο λεπτὲς χορδὰς τῆς καρδιάς μας καὶ νὰ κινῶνε τὸ λογισμὸ μας ἴσαμε τὰ πῖο ἀπόθαθά του. Μονάχα σὰν καταφεύγῃ στὴ μίμηση ξένων τῆς τέχνης μωστῶν, καὶ τῶν πῖο μεγάλων, πλάσσει ἔργα, πὺ μ' ὄλη τὴν τυχὸν τεχνικὴ ἐπέξεργασία καὶ τὸ ἐπιμελημένο καὶ φροντισμένο δούλεμα καὶ λουστράρισμά τους, μᾶς ἀφίνουνε τέλεια ψυχρὸς κ' ἀδιάφορος ἀπέναντί τους, γιατί, ὅπως ἔγραφα σὲ μελέτη μου στὸ «Νουμᾶ», «μᾶς σερβίρουνε περιγραφὲς μιᾶς φύσης, πὺ δὲν εἶναι ἡ γελαστὰ φωτεινὴ Ἑλληνικὴ καὶ μᾶς περιγράφουν ἀγνωστα τῆς ψυχῆς συναισθηματικὰ κινήματα, δανεισμένα ἀπὸ λαοὺς φυσιολογικὰ καὶ ψυχικὰ διαφορετικὸς πολὺ ἀπὸ μᾶς γιὰ λόγους ἱστορικοὺς, κλιματολογικοὺς, ἐκπαιδευτικοὺς» κ' ἀκόμη γιατί καθὼς παρατηρεῖ στὴ «Ν. Ζωὴ» ὁ Κ. Παππᾶς, τὰ ξενότροπα αὐτὰ ἔργα «ἔχουνε ἐλάχιστη σχέση μὲ τὴν ψυχικὴ μας ὑπόσταση καὶ (ἂν μπορούν κάποτε νὰ μας συγκινῶν) μᾶς συγκινῶν ἀπλῶς καὶ μόνο πρόσκαιρα, περαστικά». Ἡ μίμηση αὐτὴ χωρὶς ἀμφιβολία εἶναι μιὰ ἀντινομία, πὺ μαρτυρεῖ πὺς ὁ ποιητῆς, πὺ ἀπὸ ξενομανία τὴν ἀκολουθεῖ, δὲ δείχνει πὺς εἶναι, ὅπως θὰ εἶταν ἀνάγκη νὰ εἶναι, κατατοπισμένος καὶ συγχρονισμένος.

Κ' ἄλλο μόνο! Ὅλοι μας ἔχουμε, πὺς πολλοὶ ἀπὸ τοὺς δημιουργοὺς τῆς Νεοελληνικῆς μας Λογοτεχνίας ἂν ὄχι σ' ὄλα, σὲ πολλὰ ὅμως ἔργα τους δουρικὰ μιμῶνται μεγάλους Γάλλους, Γερμανοὺς καὶ πρὸ παντὸς Σκανδιναβοὺς τεχνίτες, πὺ μὲ τὸ τυφλωτικὸ ἄπλετο φῶς τῆς ὑπέροχης Τέχνης τους θαμπώσανε τὰ μάτια τῶν δικῶν μας τόσο, ὥστε νὰ μὴ βλέπουνε κοντὰ καὶ τριγύρω τους καὶ νὰ ζοῦνε ἔξω τῆς ἰδικῆς μας, τῆς Ἑλληνικῆς, πραγματικότητος.

Μέγαρο ΜΙΧ. Γ. ΠΕΤΡΙΑΝΣ

ΞΕΝΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΑΓΓΛΙΚΗ: EDGAR POE

ΣΤΗ ΖΑΚΥΝΘΟ

Ὁραῖο νησί, μὲ τ' ὄνομα τ' ἄβρο τοῦ πειρὸ ὠμορφου ἀνθοῦ τοῦ κόσμου, πόσες — σὰν πόσες θύμησες καὶ τί καῦμὸ ξυπνὰ μὲ μιᾶς ἢ ὀψῆ σου ἐντὸς μου!

Πόσες χαρὲς, ποῖα εὐτυχία μακρυνὴ κ' ἐλπίδες π' ἔσθυσαν ἀγάλη καὶ πόσες θύμησες μιᾶς κόρης πὺ δὲ ζῆ, ὦ, πειὰ δὲ ζῆ στὸ θεῖο σου ἀρογογάλη.

«Πειὰ!» Τί πικρὴ, ὠϊμένα, λέξη μαγικὴ π' ὄλα τ' ἀλλάζει! Ἡ θύμησή σου πειὰ δὲ μ' ἀρέσει. Μαύρη γῆ εἶναι γιὰ μένα ἢ ἀνθινὴ ἀχτὴ σου,

Ὡ, μαγεμένο, γαλήνιο Zante, Isola d' oro fior di Levante!

Ἀπόδοση ΧΡ. ΛΑΓΟΠΑΤΗ

ΓΑΛΛΙΚΗ: PAUL BERLAINE
ΦΘΙΝΟΠΩΡΙΝΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ

Στενάζουν τὰ βιολιά
Τὰ φθινοπωρινά.
Σ' ἐκείνη
Τὴν ἄθυμη βραδεῖα
Μοῦ σκίζει τὴν καρδιά
Ἡ ὀδύνη.

Χλωμός, ἀγκομαχῶ
Στοῦ χρόνου τὸν ἀχῶ
Σὰν πλέω.
Θυμᾶμαι τὰ παλῆα
Χρόνια τὰ καλὰ
Κα' κλαίω.

Ἄνεμοι κακοὶ
Μὲ σέρνουν; δῶ καὶ καὶ
Πηγαίνω,
Παρόμοιος μὲ τὸ
Φύλλο τὸ στρωτὸ,
Τὸ πεθαμένο.

Μετάφρ. ΛΕΩΝ ΡΑΖΕΛΟΥ

F. T. MARINETTI
ΜΑΧΗ ΒΑΡΟΣΤΟΣΦΡΗΣΗ

Ἐμπροσθοφυλακὴ : 200 μέτρα ἐφ' ὄπλου λόγχη μπρὸς ἀρτηρίες μούγκρισμα ζέστη ξάναμα μαλλιά μασχάλη λαϊμὸς κοκινάδα ἀνάσσει τ' σάκος 30 κοιλὰ προφύλαξη ζυγαριὰ σιδερικὰ κουμπάρια μαλθακότητα : 3 ρίγη ἀδιταγὰς πέτρες λύσσα ἐχθρὸς ἀγαπῶντας ἐλαφρότατα δόξα.

Ἡρωϊσμός Ἐμπροσθοφυλακὴ : 100 μέτρα πολυβόλα τουφεκίδι παύση βιολιά χαλκὸς πῖμ ποῦμ πᾶν πᾶν τίμ τοῦμ πολυβόλα ταταραταταρατά.

Ἐμπροσθοφυλακὴς : 20 μέτρα τάγματα μυρμηγκία ἱππικὸ ἀράγες δρόμοι περάσματα στρατηγὸς νησάνι ἀγγελισφόρος ἀκρίδες ἄμμοι ἐπανάσταση ὀδίδες δημαγωγοὶ σχάρες ὄπλα μάρτυρες μπόμπες φωτιστέφανο πολλαπλασιασμός πρόσθεση διαίρεση ὀδίδες ἀφαίρεση χειροβομβίδα διαγραφή ἰδρώνει στάζειν γκρέμισμα κομμάτια.

Μετάφραση Σ. Π.

* Δίνουμε αὐτὸ τὸ δείγμα τῆς φιλολογικῆς τεχντροπίας τοῦ φουτουρισμοῦ, γραμμένο μάλιστα ἀπ' τὸν ἴδιο τὸν maître τῶν φουτουριστῶν, τὸν Φ. Μαρινέτι, Ἴταλὸν πὺ γράφει στὰ Γαλλικά. Μ' ὄλη τὴν ἐξωφρενικότητα τῆς περιγραφῆς, μὲ τὴ φράση ἀχαλίνωτη ἀπὸ κάθε συντακτικὸ περιορισμὸ — γιὰ νὰ εἶναι κοντὰ ὅσο τὸ δυνατόν περισσότερο στὴν πραγματικότητα (καὶ μάλιστα μιᾶς μάχης), — κατορθώνει νὰ δώσῃ μὲ ὄλα αὐτὰ τὰ μέσα ζωηρὴ τὴν παράσταση τῶν πραγμάτων.

(Σ. τ. Η.)

Ἀγγέλλεται νὰ κυκλοφορήσῃ: ΠΙΠΗ Δ. MARTINI: «Ἡλθον, Εἶδον, Ἀπῆλθον». Ἱστορ. περιγραφή τῆς καταλήψεως τῆς Κερκύρας ὑπὸ τῶν Ἰταλῶν. Ἐκδοσις ἐφημερίδος «Ἐλπίς» Κερκύρας. Τιμὴ (μεταπληρωτέα) δραχ. 25. — Τὸ συνιστῶμεν στοὺς ἀναγνώστας μας.

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

**Δ. ΒΟΥΤΥΡΑΣ
ΚΑΙ Κ. Π. ΚΑΒΑΦΗΣ
Α'-Δ. ΒΟΥΤΥΡΑΣ**

Τὸν τελευταῖον αὐτὸν καιρὸ, ξεφύτρωσαν στὴν ἀνεπίδεχτὴ καὶ ἄγονη γῆ τῆς Ἀττικῆς «χρονογράφοι» καὶ «κριτικοί». Ἀπὸ πρῶτα μᾶς παρουσίασαν τὸν ἑαυτὸ τους μὲ τὸν πῖο ἐπίσημο καὶ ἀξιοσέβαστο τρόπο καὶ ἀφοῦ μᾶς εἶπαν πὺς εἶναι ἄσχοπον ν' ἀσχοληθοῦμε μ' αὐτοὺς γιατί εἶναι «ἐνα βῆμα πέραν τοῦ Νίτσε» καὶ γιατί οἱ κρινόμενοι ἀπ' αὐτοὺς «ὄχι, δὲν εἶναι συγγραφεῖς» ἄρχισαν μὲ τὸν πῖο συνεταιρικὸ τρόπο νὰ θορυβοῦν περὶ τὴν ἀσημότητα τοῦ ὀνόματός των, ὡς πὺ ἐπωφελοῦμενοι μιᾶς στιγμῆς ἐξωφρενικῆς καὶ θορυβικῆς ἀνησυχίας, ἀφοῦ ἀρνήθηκαν τὰ πάντα καὶ πάντας τοὺς μὴ διακεκμημένους εὐνοϊκὰ σ' αὐτοὺς, χωρὶς ἐπιχειρήματα καὶ σκέψιν κατέλαβον ἐξ ἐφόδου—καὶ ὡς φαίνεται ἐφ' ὄρου ζωῆς—τὴν περιδλεπτον καθέδραν τοῦ κριτικοῦ τοῦ ἀληθινοῦ—ἀφοῦ ἀρνήθηκαν τοὺς πάντας, ἀρνήθηκαν καὶ τοὺς μέχρι στιγμῆς σοβαροὺς κριτικούς—ἄρχισαν νὰ ὀμιλοῦν ἀπὸ καθέδρας ὑβρίζοντας μὲ κάθε ἀνησιν καὶ μὲ κάθε βρωμερὰν λέξιν τοὺς ποιητὰς καὶ λογοτέχνας πὺ ὁ διανοούμενος κόσμος ἐκτιμᾷ.

Καὶ μίαν καλοκαιριανὴν πρωΐαν, ἐξαφνα βλέπομεν—μὴ πιστεύοντες στὰ μάτια μας—οἱ μικροσκοπικοὶ καὶ ἀνήθικοι αὐτοὶ ἀνθρωπίσκοι νὰ ἀνοῦνται μὲ σοβαροφάνειαν τὴν προσωποικότητα καὶ τὸ ἔργον ἐνὸς ΜΕΓΑΛΟΥ ΚΑΒΑΦΗ, τὴν ὑπαρξίν ἐνὸς ΜΕΓΑΛΟΥ ΣΙΚΕΛΙΑΝΟΥ, τὸ δημιουργικὸ ταλέντο ἐνὸς ΜΕΓΑΛΟΥ ΒΟΥΤΥΡΑ, νὰ σύρουν βέβηλες καὶ εἰρωνικῆς γραμμῆς πάνω σ' αὐτὸ καὶ τὸ σπουδαιότερον νὰ ΤΟΠΟΘΕΤΟΥΝ στὴ θέσι αὐτῶν ΠΛΑΓ-ΓΩΝΕΣ καὶ ΕΙΔΩΛΑ σκιῶν, τῶν ὁποίων τὸ σκοτεινὸν καὶ ξενόπληκτον ἔργο ὑφίστατο μέχρι τώρα, γιατί ἡ ἀνεκτικότης τοῦ κοινοῦ δὲν εἶχεν ἀκόμα ξεσπάσει.

Κύριοι! Ἡ ΚΡΙΤΙΚΗ στὴν Ἑλλάδα εἶν' ἓνα πρᾶγμα πολὺ σπάνιον καὶ δυσεύρετον. Μὴ θέλετε νὰ μιμηθῆτε τὸν κ. Φῶτο Πολίτη: ἐκεῖνος τοῦλάχιστον εἶναι ἀνησιν, ἀλλὰ ἀνησιν δογματικὴ. Μετὰ τὸν Σολωμὸ δὲν παραδέχεται κανένα. Κ' ἂν ἀρνεῖται τὸν Καβάφη, τὸν Σικελιανό, τὸν Βουτυρᾶ, τὸν Μαλακάση καὶ κατὶ ἄλλους καλοὺς λογοτέχνες, τοὺς ἀρνεῖται γιατί περισσότερο ἀρνεῖται ἐσᾶς, πὺ μέχρι τώρα ἀπασχολημένοι στὸ νὰ θορυβεῖτε περὶ τὸ ὄνομά σας τὸ ἄσημον, δὲν ἔχετε ἔργον νὰ παρουσιάσετε, σεῖς πὺ ἄσχοπα βαλθήκατε νὰ κουρευλιάζετε στὰ μάτια τῶν ξένων τὴν Νεοελ. Τέχνη καὶ τοὺς μῶστες της, προβάλλοντες ἀνησιν μόνο σὲ κείνους πὺ ΔΕΝ χωνεύετε. Ἄλλ' ἂς ἴδωμεν ποῖοι οἱ κρινόμενοι ἀπὸ ἐσᾶς στὴν Ἑλλάδα—γιατί ξέρομε πὺς καὶ ξένους ἀκόμα κρίνετε μὲ τὴν ἀνησιν:

—Ἄ!—Κ' ἂς πάρουμε πρῶτα τὸν Βουτυρᾶ. Ἔτσι μὲ δυὸ λόγια, γιατί θάταν τὰ πολλὰ περιττὰ. Τὰ πολλὰ μπορείτε νὰ τὰ βοῆτε στὴς γνώμες πὺ παρακάτω δημοσιεύονται: Στὴν Ἑλλάδα, ὕστερα ἀπὸ τὸν Παπαδιαμάντη εἶναι ὁ μοναδικὸς τεχνίτης πὺ μᾶς παρουσίασε ἡ ἀρροστημένη, παραλυμένη καὶ ἐξαντλημένη μας ἐποχῆ. Γιὰ τὴν Ἑλλάδα εἶναι ὁ μοναδικὸς μεγάλος καὶ σύγχρονος καλλιτέχνης πὺ τὸν θαυμάζουν ὅσοι μποροῦν νὰ καταλάβουν βαθειὰ τὴ ζωὴ, τὸν βαθὺ παρορισμὸ της, τὴν Ἀξία της. Κάθε του καμμάτι συνυφασμένο κατὰ τὸν στενώτερον τρόπο μὲ τὴ ζωὴ καὶ μὲ τῆς καθημερινῆς ἐκδηλώσεις της, ἀποτελεῖ ἓνα ξεχωριστὸ καὶ τέλειο δημιούργημα, ἔργο τοῦ ὁποίου τὸ ἐξελισσόμενον βαθὺ ψυχικὸ δρᾶμα, ἢ ἡ τραγικὴ ἐξέλιξις εἶναι ἀναπόσπαστο μὲ τὴ ζωὴ τοῦ καθ' ἐνὸς μας, μὲ τὴν ἀντικειμενικὴ ζωὴ τῶν ἀνθρώπων πὺ ἔχουν παρορισμὸ νὰ ζοῦν γιατί αἰσθάνονται τὴν ἀνάγκη τῆς Ζωῆς.

Καὶ γιὰ νὰ φθάσωμε γρήγορα στὸ τέλος, ὀφείλομε μὲ δυὸ

λόγια ἐπιγραμματικὰ νὰ δηλώσωμε πὺς: ὕστερα ἀπὸ τὸν θόρυβο πὺ ἐδημιούργησαν κάποιοι αἰσχροὶ ἐπιτήδειοι γύρω ἀπὸ τὸ γιγαντιαῖο ἔργο τοῦ μοναδικοῦ μας ΒΟΥΤΥΡΑ, τοῦ μόνου ἀντιπροσωπευτικοῦ τύπου τῆς ἐποχῆς μας στὸ πεζογράφημα, ἀποδοκιμάζομε τοὺς βδελυροὺς συκοφάντας—κριτικούς (!) δηλώνοντας πὺς ὁ ΒΟΥΤΥΡΑΣ εἶναι καὶ θᾶναι συγγραφεὺς μεγάλης Ἀξίας καὶ θὰ συγκινήσῃ γεννεὲς γεννεῶν μὲ τὸ δυνατό του γράψιμο τόσο, ὅσο καὶ γιὰ τὸ μοναδικὸ χειρισμὸ τῆς ἐντονῆς του περιγραφικότητος πὺ θὰ μείνῃ ἱστορικὸς σταθμὸς στὶς σελίδες τῆς Νεοελληνικῆς μας Λογοτεχνίας, κατὰ τῆς γνώμης τῶν ξένων, ἐνῶ αὐτοὶ, κίτρινοι πάντο κ' ἀσθενικοὶ, θὰ κυνηγοῦν τὴ δόξα μὲ τὸ θόρυβο καὶ μὲ τῆς ἀνανδρες, μεροληπτικῆς καὶ ἀτιμωτικῆς ἀρνήσεις τους.

Ἡ Διεύθυνσις τῆς «ΝΕΑΣ ΤΕΧΝΗΣ» ΕἶΧΑΜΕ ΥΠὲρ ΣΧΕΘΗ στὸ προηγούμενον φύλλο μας πὺς τὸ σημερινὸ θὰ ἦταν ἀφιερωμένο ἐξ ὀλοκλήρου στὸν μοναδικὸ μεγάλο μας ποιητὴ κ. Κ. Π. ΚΑΒΑΦΗ, καὶ πὺς αὐτὸ, διπλὸ θὰ κυκλοφοροῦσε τὸ πρῶτο δεκαπενθήμερο τοῦ Ἰουνίου. Ἐπειδὴ ὅμως καὶ δὲν μπορέσαμε νὰ μαζέψωμε τὴν ἀπαραίτητη γιὰ τὸν ἀγαπητὸν μας ποιητὴ ὕλην, ἀναβάλλαμε τὴν ἐκδοσιν τοῦ πανηγυρικοῦ γιὰ τὸ κασιπινὸ, διπλὸ πάλι (Ἰούλιος—Αὐγούστος), πὺ θὰ βγῆ πρωτοφανὲς σὲ ὕλη, μελέτες καὶ γνώμες γι' αὐτὸν τὴν τελευταία δεκαήμερία τοῦ Αὐγούστου. Ἡ μεγάλη αὐτὴ ἀργοπορία αὐτοῦ μας τοῦ τεύχους ὀφείλεται στὸ ὅτι ἀναμέναμε ἀπὸ ἡμέρα σὲ ἡμέραν τὴν σχετικὴν συνεργασία, ἢ ὁποῖα ὅμως δὲν κατορθώθη νὰ συγκεντρωθῆ. Σχετικὰ μὲ τὸ φύλλο αὐτό, πὺ θὰ ἀφίση ἐποχῆ, παρεκλήθησαν οἱ πῖο καλύτεροὶ μας ποιητὰ καὶ λογοτέχνες νὰ πῶν τὴ γνώμη τους, γιὰ τὸ «φαινόμενον» τῆς ποιητικῆς Τέχνης τοῦ μεγάλου αὐτοῦ Ἀλεξανδρινοῦ Διδασκάλου. Μεταξὺ τούτων, συγκαταλέγονται καὶ οἱ κ. κ. Ἄγγας, Λαπαθιώτης, Σικελιανός, Νιρβάνας, Μαλακάσης, Ξενοπούλος, Γρυπάρης, Σταύρου, Μπεκές, Παπατσώνης, Ἄρις, Μυρτιώτισσα, Βουτυρᾶς, Νικολαΐδης, Παράσχος, Θρόλος, Μάγγης, Καμπάνης, Κωνσταντινίδης, Σπανοῦδη, Μπαρλᾶς, Βαρνάλης, Μποσιμιτζάκης, Καζαντζάκη, Παπαντωνίου, Γιουφλλης κ.τ.λ., ὡς καὶ ξένοι, ὅπως οἱ Ph. Lebesque, Karl Dieterich, Alex. Staïmentz, I. Pernau Louis Roussel καὶ ἄλλοι.

ΜΙΑ ΠΑΛΑΤΕΙΑ κίνησις δημιουργήθηκε τελευταία περὶ τὸν Ἀλεξανδρινὸν ποιητὴ κ. ΚΑΒΑΦΗ πὺ ὀφείλεται κυρίως στὶς κατάφορες ὕβρεις διαφόρων βιβλιοποιῶν, ἀρθρογράφων, χρονογράφων καὶ maitres νεανίσκων. Γιὰ μᾶς ἦταν εὐτύχημα αὐτὴ ἡ κίνησις, γιατί ἔτσι τὰ πράγματα, καὶ συγκεκριμένα οἱ ὕβρισται τοῦ μπῆξαν στὴ θέσι τους, ὅπως κ' οἱ διάφοροι ἄρισται (;) πὺ πῆραν τὸ Ἄριστειο ἀπὸ τὴν ἀνεκτικότητα τοῦ ἀδιαφόρου κοινοῦ, πὺ ποτέ του δὲν ἐπανεστάθησαν γιὰ τέτοιαις ὑποθέσεις, ἠσύχασαν, βλέποντας πὺς ἡ θέσις τους στὸ Νεοελληνικὸν Παρασπὸ δὲν κινδυνεύει «ἄχρῖς ὥρας». Κ' ἔτσι ἀκούσαμε σοφῆς καὶ σεβαστῆς γνώμης τοῦ Μαλακάση καὶ Ξενοπούλου, διαβάσαμε ἄρθρα σὲ ἐφημερίδες τοῦ Λαπαθιώτη, τοῦ Παράσχου, τοῦ Μαιναλιώτη κ. ἄ. Στὸ ἄλλο μας φύλλο τὸ ἀφιερωμένο σ' αὐτόν, θὰ δῆ ὁ ἀμερόληπτος μελετητῆς τίς γνώμες ὅλων τῶν καλῶν μας λογοτεχνῶν καὶ μελέτες γιὰ τὴν ποιησίν του. Στὸ σημερινό, ἀκούμεθα νὰ προσφέρουμε δυὸ, τὰ τελευταία του ποιήματα.

ΚΑΙ ΤΟ ΣΗΜΕΡΙΝΟ μας φύλλο, δὲν ὕστερεῖ σὲ συνεργασίαν Νέων. Παρουσιάζομε σήμερα τεχνίτες τῆς ἀριον, σὰν τοὺς Α. Δάγλαρη, Κ. Βαμβακᾶν, Γ. Βενιουκλάκη, Κ. Ἰαδινόν, Ν. Τσουτουτζάκη κτλ. πὺ φανταζόμεσθε πὺς αὐτοὶ θάμαστε γι' αὐτὸ ὑπερήφανοι. ΕΠΕΙΔΗ καὶ ἡ Συντροφία τῆς «Νέας Τέχνης» ἐνεκεν τοῦ θέρους διασκορπίστηκε, γιὰ προσωρινὴν Διεύθυνσιν ὀρίζομε τὰ Κ α ρ δ ἄ μ υ λ α τῆς Χίου, ὅπου καὶ πρέπει νὰ ἀπευθύνονται οἱ συναλλασσόμενοι μὲ τὸ περιοδικὸ μας γιὰ κάθε ζήτημα.

ΑΠΟ ΤΟ ΑΛΛΟ φύλλο μας θα έχουμε ταχτικά κάθε μήνα και μια φιλολογική ανταπόκρισι απ' τὸ ἐξωτερικὸ γιὰ τὴν λογοτεχνικὴ κίνησι. Ἐτσι ἀνέλαβε ὁ κ. Σκίπης νὰ μᾶς κρατᾷ ἐνημέρους τῆς λογοτεχνικῆς κινήσεως τῆς Γαλλίας, ὁ κ. Κ. Οὐράνης τῆς Πορτογαλλίας καὶ ὁ κ. Karl Dieterich τῆς Γερμανίας. Ἐπίσης ἀπὸ τὸ ἄλλο φύλλο θὰ ἀρχίσουμε κριτικὰ ἀρθρα γιὰ τοὺς καλύτερους μας ποιητὰς καὶ πεζογράφους, ὅπως ὁ Καθάφης, Σικελιανός, Γρουπάρης, Μαλακάσης, Οὐράνης κλπ. ποὺ θὰ κρατήσουν σὲ πολλὰ φύλλα. Κι' ἔτσι δὲν θὰ ὑστεροῦμε σὲ τίποτα.

ΠΡΟΣΚΑΛΕΣΜΕΝΟΣ ἀπὸ τὴν Ἑλλ. Δημοκρατία ἦρθε γιὰ λίγο στὴν Ἑλλάδα γιὰ νὰ ἐπισκεφθῆ τις ἀθάνατες ἑλλην. ὁμορφιές ὁ Πορτογάλος ποιητῆς κ. Jono de Barros. Ἐδῶ στὴν Ἑλλάδα εἶναι ὀλίγον γνωστός, καὶ συγκεκριμένα μόνο στοὺς κύκλους τῶν Διανοουμένων, ἀπὸ μελέτες καὶ μεταφράσεις τοῦ συνεργάτου μας κ. Κ. Οὐράνη.

ΤΟΝ ΠΡΟΠΕΡΑΣΜΕΝΟ μήνα πέθανε ἐδῶ ὁ ποιητῆς I. Πολέμης. Κριτικὴ τοῦ ἔργου του θὰ ἦταν περιττὸ νὰ γραφθῆ ἐδῶ: ἔχουν τόσα γράψῃ γι' αὐτὸν οἱ ἐφημερίδες. Ἦταν ἕνας ποιητῆς ποὺ τὸν εἶχε ἀγαπήσει πολὺ ὁ λαὸς γιὰτὶ ἡ ποίησί του χτυποῦσε βαθειὰ στὴ ψυχὴ του. Ἐπίσης τὸν περασμένο μήνα πέθανε ἀπὸ χρόνια ἀσθένεια ὁ Χιώτης ποιητῆς Ἀντρέας Λοῖζος. Νέος πολὺ μορφωμένος μὲ εὐρὸ μέλλον, εἶχε γράψῃ πολλὰ τραγούδια ποὺ σκόρπιζε σὲ διάφορα περιοδικὰ. Ἄφισε δύο σειρές ἀνέκδοτες—ἐκτὸς ἀπὸ τῆ σειρά «Θλιμμένα Λόγια» ποὺ ἔχει ἐκδώσει—ἀπ' τῆς ὁποῖες εἰς προσεχῆς φύλλο θὰ δημοσιεύσουμε τὰ καλύτερα.

ΜΕΡΙΚΕΣ ἐφημερίδες ἀναδημοσίευσαν ποιήματα ἀνέκδοτα καὶ μεταφράσεις χωρὶς δίπλα νὰ βάλουν τὸ ὄνομα τοῦ περιοδικοῦ μας, ἀπ' ὅπου καὶ τὰ πήραν. Ὅφειλουμε νὰ δηλώσωμε πῶς ἂν ἐπαναληφθῆ, θὰ καταδιωχθῶν, σύμφωνα μὲ τὸ Νόμο.

Η ΔΟΓΟΤΕΧΝΙΑ μας ὅσο πάει καὶ προοδεύει. Χαρακτηριστικὸ σημεῖον εἶναι τὸ ἀνοιγμα δύο νέων Ἑκδοτικῶν Οἴκων, τοῦ «Ἐξπρές» τῶν Ἀδελφ. Σημηριώτη καὶ Τσουκαλά, καὶ τοῦ παραρτήματος τῆς Ἐταιρίας «Τύπος». Τοῦ πρώτου οἱ ἐκδόσεις θὰ εἶναι καλλιτεχνικῆς, γιὰτὶ καλλιτέχνες καὶ μάλιστα διανοούμενοι εἶναι καὶ οἱ ἰδρυτῆς του. Καὶ γιὰ τὸν δεύτερο πάλι τὸ ἴδιο ἔχομε νὰ ποῦμε, καθ' ὅσον τοῦτο μᾶς ἐγγυεῖται τὸ παρελθόν του.

ΠΕΡΙ ΤΑ ΜΕΣΑ τοῦ Σεπτεμβρίου, ἡ συντροφιά τῆς «ΝΕΑΣ ΤΕΧΝΗΣ» διοργανώνει φιλολογικὴ ἐσπερίδα στὸ Ἑλλ. Ὁδεῖο γιὰ τὸν ποιητὴ κ. Κ. Π. ΚΑΒΑΦΗ, μὲ ὁμιλητὰς γιὰ τὸ ἔργο του τοὺς κ. κ. Νηπ. Λαπαθιώτην, Κλ. Παράσχον, Τέλλον Ἄγραν, Ἄλκην Θρυλὸν καὶ μὲ ἀπαγγελία τῶν καλύτερων του ποιημάτων ἀπὸ τὴν ἐκλεκτὴν μας συνεργατίδα καὶ καθηγήτριαν τῆς ἀπαγγελίας στὴ Ἑλλ. Ὁδεῖον κ. Θεωνὴν Δρακοπούλου (Μυρτιώτισσαν). Ἡ ἡμερομηνία θὰ ὁρισθῆ διὰ τοῦ ἡμερησίου Τύπου.

ΑΠΟ ΤΑ ΓΙΑΝΝΕΝΑ μᾶς γράφουν τὴν πρωτοφανῆ ἐπιτυχία τοῦ δράματος τοῦ καλοῦ ποιητοῦ καὶ συνεργάτου μας κ. Γ. Πελλερὲν, ἡ «Κίρκη», ποὺ εἶναι ἕνα δυνατώτατο δράμα ἀναγόμενον στὴν ἀρχαίαν ἐποχὴν. Τὸ ἔργο ἀνεδίδασε στὴν σκηνὴν ὁ θίασος Νέζερ.

Φίλε κ. Βαϊάνε, Σ' ἕνα περιοδικὸ εἶδα νὰ διαρμίζεσαι «φιλολογικὴ ἐφημερίδα» μὲ τὸν τίτλο «Πέννα». Ἐπειδὴ πρὸ καιροῦ εἶχα ἀναγγεῖλει τὴν ἐκδόσιν τῆς «Σίβυλλας», κριτικῆς λογοτεχνικῆς ἐφημερίδας, μὲ καλλιτεχνικὸ κι' ἐπιστημονικὸ παράρτημα, εἶνε πιθανὸν νὰ γεννηθῆ σύγκρισι μετὰ τῶν δύο αὐτῶν ἐκδόσεων, ἂν καὶ ἡ «Σίβυλλα» ἔχει νὰ παρουσιάσῃ τὰς ἐργασίας ἐντελῶς πρωτότυπη.

Ὁ ἐκδότης τῆς «Πέννας» θὰ πληροφωρήθη τὴ μέλλουσα ἐκδόσιν τῆς «Σίβυλλας» (χωρὶς νὰ ξέρῃ ὅμως καὶ τις ἀπαραίτητες λεπτομέρειες ποὺ χρειάζονται γιὰ τέτοια δουλιὰ), κι' ἀποφάσισε μὴ τέτοιαν ἐκδόσιν. Αὐτὸ τὸν τιμᾷ. Σᾶς παρακαλῶ νὰ δηλώσετε πῶς δὲν ἔχω σχέση μὲ τὴν «ἐν λόγῳ «Πέννα»... .

Ἡ «Σίβυλλα» θὰ βγῆ ἀργότερα ἀσφαλῶς. Ἡ καθυστέρησις τῆς ὀφείλεται σὲ λόγους ποὺ θὰ ἐνισχύσουν τὴν ἐκδόσιν τῆς σημερινῆς... .
Με πολλὴν ἐχτίμησιν
ΙΣΑΝΤΡΟΣ ΑΡΙΣ

ΒΙΒΛΙΑ

ΜΥΡΣ. ΚΑΒΑΦΟΥΣ καὶ **Μ. ΠΑΠΑΜΑΥΡΟΥ**: «Τὰ παιδιὰ»-Νέο ἀναγνωστικὸ τῆς Β' τάξης τοῦ Δημοτικοῦ. Τὸ ὄνομα μόνο τῶν συγγραφέων φτάνει νὰ μᾶς ἐγγυηθῆ γιὰ τὴν ποιότητα τοῦ βιβλίου. Ἡ πρώτη, Διευθύντρια τοῦ Ἀνώτερου Τμήματος τοῦ Διδασκαλείου Νηπιαγωγῶν Καλλιθέας ὁ δεύτερος Ὑποδιευθυντῆς τοῦ Προτύπου Μαρσαλείου Διδασκαλείου Ἀθηνῶν καὶ Διευθυντῆς τοῦ παιδαγωγικοῦ περιοδικοῦ «Ἐργασία». Καὶ οἱ δύο εἰδικοὶ παιδαγωγοὶ μὲ πολυετείς σπουδὲς στὴν Εὐρώπη. Παραλείποντας κάθε ἀνάλυσιν τοῦ βιβλίου, δημοσιεύομε μόνο τὰ παρακάτω λόγια ἀπὸ τὴν Κριτικὴ τῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας, ποὺ ἐνέκρινε τὸ βιβλίο: «Οἱ εἰσηγηταί, ἀποβλέποντες εἰς τὸ ὅτι τὸ ὑπὸ κρίσιν Ἀναγνωστικὸν κάμνει ἐν γενναίῳ βήμα πρὸς τὰ ἐμπρὸς ἐν συγκρίσει πρὸς τὰ συνήθη Ἀναγνωστικά, παρουσιάζον ζωντανὰ καὶ μορφωτικὰ κομμάτια τῆς ζωῆς τῶν μικρῶν, γραμμένα μὲ δύναμιν καὶ φυσικότητα καὶ χάριν, προσέτι δὲ καὶ μὲ πρωτοτυπίαν, μὲ εὐσυνειδησίαν καὶ μὲ διαρκῆ ἀπόβλεψιν εἰς τὴν ψυχὴν τῶν παιδιῶν, προτείνει ὅπως τύχῃ τῆς ἐγκρίσεως τοῦ Ἐκπ. Συμβουλίου... .»

Ἡ ΔΙΚΗ τοῦ Ὁσκαρ Οὐάιλντ. Τὰ πρακτικὰ τῆς δίκης του κατὰ μετάφρασιν ἐκ τοῦ Ἀγγλικοῦ. Ἐκδίδεται σὲ φυλλάδια ἀπὸ τὸ βιβλιοπωλεῖο Κλ. Ριαλά, Λεμεσσός Κύπρου. (Τὸ συστήνομε καὶ τὸ προμηθεύομε).
ΣΤΡΑΤΗΣ ΜΥΡΙΒΗΛΗΣ: «Ἡ Ζωὴ ἐν Τάφῳ». — Ἀντιμιλιταριστικὸ καὶ δυνατὸ ρομάντσο. Ἐκδόσις ἐφημερίδος «Καμπάνα». Τιμὴ δραχ. 12.50. (Τὸ συστήνομε θερμὰ καὶ τὸ προμηθεύομε).

Μ. ΦΙΑΝΤΑΣ: «Γλωσσονομία καὶ Γλωσσογραφία». Ἐκδίδεται κατὰ μήνα σὲ φυλλάδια ἀπὸ τὸν Οἶκο «Ἀθηνᾶ» Εὐρυπίδου 6 καὶ τιμᾶται τὸ φύλλον 2.50 δραχ.
Δ. Θ. ΦΡΑΓΚΟΠΟΥΛΟΥ: «Ἡ φύσις τῆς Στρατιωτικῆς ὑποχρεώσεως». Κοινωνιολογικὴ μελέτη. Ἀθῆναι 1924. Ἐκδ. «Ἀγκύρας». Δραχ. 5.
Β. Σ. ΑΣΗΜΑΚΗ, λογ. πυροβολικοῦ: «Ἀπ' τὸν τάφον». Δραχ. 20.

ΑΠ. ΜΑΜΜΕΛΗ: «Ἀπ' τὰ σκότη στὸ φῶς». Ποιήματα. Ἡμερολόγιον ἐνδεκαμῆνου αἰχμαλωσίας. Ἀθῆναι 1924.
ΕΡΜΟΣ ΝΤΙΑΕΤΑΝΤΗΣ: «Ὅρφικὰ κι' ἄλλα τραγούδια». Ἀθῆναι 1924. Δραχ. 8.
Κ. Ν. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗ: «Βάλσαμα». Ποιήματα. Ἀλεξάνδρεια 1924. Ἐκδόσις «Νέας Ζωῆς». Τιμὴ δραχ. 10.
ΦΙΛ. Η. ΛΑΜΠΡΑΚΗ (Πέτρου Λεμιῶνα). «Σὰν δνεῖρα καὶ σὰν Πόθου». Ποιήματα. Βόνιτσα 1923. Δραχ. 10.

ΚΩΣΤΑ ΤΣΑΓΚΑΡΑΔΑ: «Ναμπία». Ρομάντσο. Τιμὴ δραχ. 20.
Κ. ΒΑΡΝΑΛΗ: «Ὁ λαὸς τῶν Μουνοῦχων». Τόμος Διηγημάτων. Τιμὴ δραχ. 48.
ΦΙΛΑΛΛΗΘΗ: «Βαλκανικὴ Ὀμοσπονδία». Κοινωνιολογικὴ καὶ Πολιτικὴ Μελέτη. Τιμὴ δραχ. 5.
Χ. Α. ΝΟΜΙΚΟΥ: «Τὰ κεραμοσυρτήματα τῆς Κανδιάνας». Μονογραφία περὶ ἀγγειοπλαστικῆς. Τιμὴ δραχ. 12.

ΠΙΕΡ ΛΟΤΙ (Μετάφρασις Στέλιου Μαράτου—Ἀνεμῶνα): «Ἀφρικανικὸ Ρομάντσο». Τιμὴ: ἄδειον δραχ. 7, δεδεμένον 10.
ΘΕΟΦ. ΓΚΩΤΙΕ (Μετάφρασις Ἀνδρέα Φαρμακοπούλου): «Δεσποινὶς Ντέ Μωπαίν». Τιμὴ: ἄδειον δραχ. 14, δεδεμένον 17.

ΙΒΑΝ ΤΟΥΡΓΕΝΙΕΦ (Μετάφρασις Π. Ζαφειροπούλου): «Τὸ τραγούδι τῆς ἀγάπης». Χαρτοδεμένον δραχ. 6.

ΝΕΑ ΤΕΧΝΗ

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΙ ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΤΑΙ:

ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ: Κ. Π. ΚΑΒΑΦΗΣ
ΜΟΝΑΧΟ: ΜΙΑΤΟΣ ΚΟΥΝΤΟΥΡΑΣ
ΔΕΥΣΙΑ: ΚΑΡΛ ΔΙΕΤΕΡΙΧ
ΓΙΑΝΝΕΝΑ: ΓΕΩΡΓ. ΠΕΛΑΕΡΕΝ
ΜΕΓΑΡΑ: ΜΙΧΑΗΛ ΠΕΤΡΙΔΗΣ
ΗΡΑΚΛΕΙΟ: ΓΙΑΝΝΗΣ ΜΟΥΡΕΛΛΟΣ
ΠΑΡΙΣΙ: ΣΩΤΗΡΗΣ ΣΚΙΠΗΣ

ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΙ:

ΤΡΙΠΟΛΙΣ: Παναγ. Φωτόπουλος.
ΜΥΤΙΑΗΝΗ: Κ. Ἀγγελάρας—Β. Παπαστυλιανού—Φιλ. Σὺλ. «Μυτιληνὰ Μοῦσα».
ΑΜΦΙΣΣΑ: Βλάσιος Κορδάς.
ΣΚΙΑΘΟΣ: Νίκος Σαράδας.
ΧΙΟΣ: Σταμάτης Μπιλιῆς βιβλιοπώλης.
ΚΑΡΔΑΜΥΛΑ (Χίου): Δημ. Χαλαμαντᾶς.
ΚΡΥΟΝΕΡΙ: Πᾶνος Πυλαρινός.
ΧΑΛΚΙΣ: Γεώργ. Μάτσας βιβλιοπώλης.
ΔΙΓΓΙΩΝ: Ντίνος Μανιώτης.
ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ: «Νέα Ζωή» Ἀνδρ. Μαρσέλλος.
ΔΙΓΥΗΤΟΣ: Περιοδικὸ «Γράμματα» Στέφ. Πάργας.
ΒΟΔΟΣ: Πέτρος Κατράνης.
ΒΕΛΟ (Κορινθίας): Ἰωάν. Κέλεγκας.
ΒΡΑΜΑ: Μίγος Παπαδόπουλος—Κώστα; Δρακόπουλος.
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ: Χρ. Σκουδακλίδης—Λ. Παυλίδης βιβλιοπώλης.
ΙΚΑΡΙΑ: Εὐάγγελος Μαδιᾶς.
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΣ: Ἰωάννα Κολυτοῦ.
ΛΕΜΕΣΣΟΣ (Κύπρου): Κ. Ριαλάς βιβλιοπώλης.
ΔΕΡΟΣ: Σωκράτης Πετρίδης.
ΔΕΥΚΩΣΙΑ (Κύπρου): Χρῆστος Κυρμίτσης βιβλιοπώλης.
ΜΕΘΩΝΗ: Τίτσα Μιχοπούλου.
ΧΑΝΙΑ: Ροδόσος Κτιστάκης.
ΚΙΟΥΗ ΚΙΟΙ: Χρῆστος Σμαραγδῆς.
ΟΡΔΕΝ ΥΤΑΗ (Ἀμερικῆς): Χάροης Φωτόπουλος.
ΣΑΛΑΤΖ (Ρουμανίας): Γιάννης Ἀρδάμης.
Ο ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ «ΝΕΑ ΤΕΧΝΗ» ΖΗΤΕΙ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΥΣ ΣΕ ΟΛΑΣ ΤΑΣ ΠΟΛΕΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ.

ΚΩΣΤΑ ΒΑΜΒΑΚΑ: «**ΡΟΔΟΣΤΕΦΑΝΑ**» [Τόμος ποιημάτων—Ἐκδόσις Ἐκδοτ. Ὁργανισμοῦ «**ΝΕΑ ΤΕΧΝΗ**»]. Σὲ λίγες μέρες κυκλοφορεῖ σὲ καλλιτεχνικὴν καὶ κομψὴν ἐκδόσιν συλλογὴ λυρικῶν καὶ φυσιολατρικῶν ποιημάτων μὲ τὸν παραπάνω τίτλο, καὶ μὲ προλογικὰ σημειώματα τῶν ποιητῶν κ κ. **Ναπολ. Λαπαθιώτη καὶ Τέλλου Ἄγρα. Τιμὴ ὠρίσθη, δραχ. 10. Δι' ἐγγραφᾶς ἀπευθυνθῆτε στὴ διεύθυνσιν τοῦ περιοδικοῦ μας. Οἱ ἀντιπρόσωποι ἔχουν ἐπὶ τῆς πωλήσεως 20 ο)ο.**

ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ-ΒΙΒΛΙΟΓΡ. ΔΕΛΤΙΑ

ΚΑΜΠΑΝΑ, ὄργανο ἐφέδρων Μυτιληνῆς. Διευθυντῆς Στρατῆς Μυριβήλης.
ΕΛΠΙΣ, πολιτικοφιλολογικὴ τῆς Κερκύρας. Διευθυντῆς Π. Μαρτίνης.
ΗΠΙΕΡΟΣ, καθημερινὸ ὄργανο. Διευθυντῆς Γ. Χατζῆς. Γιάννενα.
ΒΙΒΛΙΟΓΡ. ΔΕΛΤΙΟ τοῦ Ἐκδοτ. Οἴκου Α. Κασιγόνη, Λεωφόρος Ραυλίου 26, Β. Ρ. 1891, Ἀλεξάνδρεια.
ΒΙΒΛΙΟΓΡ. ΔΕΛΤΙΟ βιβλιοπωλείου Κλ. Ριαλά, Λεμισσός Κύπρου.
ΒΙΚΤ. ΟΥΓΚΩ (Μετάφρασις I. Καρασούτσα): «Ἡ Παναγία τῶν Παρισίων». Τόμος τρίτος. Ἀθῆναι 1924. Τιμὴ δραχ. 12.50.

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ:

Ἑλλάδος	ἐτησίᾳ	Δραχ. 25	ἑξάμηνος Δραχ. 15
Αἰγύπτου-Ἀγγλίας	»	Σελ. 5	» Σελ. 3
Ἀμερικῆς	»	Δολ. 3	» Δολ. 1 1/2
Ἰταλίας	»	Λιρέτ. 25	» Λιρ. 15
Τουρκίας	»	Λίρας 3	» Λιρ. 1 1/2
Γαλλίας καὶ λοιπῶν μερῶν	»	Φρ. χρ. 25	» Φρ. χρ. 15

ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΕΙΤΕ:
ΑΘΗΝΩΝ:
ΝΕΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ, μηνιαῖο λογοτεχνικὸ. Διευθυντῆς Ἀθ. Κυριαζῆς Σταδίου 42.
ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ, ἡμίηνος λογοτεχνικὴ. Διευθυντῆς Δ. I. Καλογερόπουλος, Χαρ. Τρικούπη 22.
ΝΕΟΙ ΒΩΜΟΙ, μηνιαῖο λογοτεχνικὸ. Διευθύνσις Ὁμήρου 56.
ΠΑΡΙΖΙΑΝΙΚΟ ΣΙΚ, μηνιαῖα ἐπιθεώρησις ἐργοχειρῶν, Κολοκυνθοῦς 7.
ΕΛΛ. ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ, μηνιαῖα. Διευθύντρια Εὐγ. Ζωγράφου, Μενάνδρου 38.
LIBRE, μηνιαῖο κριτικὸ γράφεται στὴ Γαλλικὴ. Διευθυντῆς Louis Roussel, Σίνα 31.
ΙΡΙΣ, μηνιαῖα ἐγκυκλοπ. καὶ πολυσέλιδος. Διευθυντῆς Μπ. Ἀννίνοσ, Ζήνωνος 2.
ΕΛΛΗΝΟΠΟΥΔΑ, 15θήμερον ἐγκυκλοπαιδικόν. Διευθυντῆς Ἀγ. Τσαγκαράκης, Νίκης 41.
ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ:
ΝΕΑ ΖΩΗ, ἑξάμηνος σοβαρὸ λογοτεχνικὸ περιοδικὸ σὲ σχῆμα βιβλίου. Ταχ. Διευθύνσις: 2126, Αἴγυπτος.
ΑΡΓΩ, ἡμίηνος λογοτ. περιοδικὸ τῶν Νέων. Διευθύνσις: Rue Stamboul 13, Αἴγυπτος.
ΣΥΡΟΥ:
ΤΗΛΕΓΡ. ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ, μηνιαῖα, τοῦ Συλλόγου τῆς Ἐταιρίας «Ἡστέρν».
ΝΙΑΤΑ, 15θήμερον περιοδικὸ συντροφιάς Νέων.
ΑΙΕΝ ΑΡΙΣΤΕΥΕΙΝ, μηνιαῖον προσκοπικόν.
ΠΑΝΕΛ. ΑΙΓΑΝ, 15θήμερον ἐγκυκλοπαιδικόν.
ΑΓΑΠΗ, 15θήμερον θρησκευτικόν.
ΚΥΠΡΟΥ:
ΑΒΓΗ, μηνιαῖο λογοτεχνικὸ περιοδικόν. Διευθύνσις: Μίλιον Χουρμούζην Β. Ρ. Λεμεσσός.

ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ:
ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΙΣ, 15θήμερον περιοδικὸν ἐγκυκλοπαιδικόν. Διευθυντῆς I. Βαμβέτσος.

Δ. I. ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΥ (Ἐπομελεία): «Τὸ βιβλίον τοῦ στρατιώτου». Συνδέσμου Ψυχγωγίας Πολεμιστῶν. Τιμὴ δραχ. 10.
ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ:
ΦΩΣ, 15θήμερον ἐγκυκλοπαιδικόν. Διευθυντῆς Ε. Ἀλοῖζος Κρήτη.

